जि.प्र.का. दर्ता नं. २८९।०५९।०६०
दर्ता मिति : २०५९/०८/०४

मार्टिन चौतारीको वार्षिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२

असोज ६, २०८२ मा सम्पन्न २४ औँ वार्षिक साधारण सभाद्वारा पारित

वैधानिक र प्रशासनिक जानकारी

संस्थाको नाम	मार्टिन चौतारी
जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौँमा दर्ता नं.	२८९।०५९।०६०
समाज कल्याण परिषद्मा आबद्धता नं.	१७७२३
स्थायी लेखा नम्बर (PAN)	३०१७९०३२५

कार्यसमिति (पछिल्लो वार्षिक साधारणसभा भदौ २९, २०८१/सेप्टेम्बर १४, २०२४)

अध्यक्ष	कुमार पाण्डे
उपाध्यक्ष	कैलाश रानी राई
सचिव	प्रणब खरेल
कोषाध्यक्ष	मनकुमारी ठाडा
सदस्य	प्रमोद भट्ट
	संगीता पाण्डे
	सुरेन्द्रमान शाक्य

कार्यालय
२७ जीतजंग मार्ग, थापाथली
पोष्ट बक्स १३४७०
काठमाडौँ, नेपाल

लेखा परीक्षक
प्रविण जोशी एन्ड कम्पनी
महाराजगञ्ज, काठमाडौँ
नेपाल

विषयसूची

पेज	शीर्षक
४	पृष्ठभूमि र सारांश
६	छलफल र प्रसार
६	छलफल, कार्यशाला र सम्मेलन
९	प्रकाशन
१०	मार्टिन चौतारी पुस्तकालय
१४	अनुसन्धान र ज्ञान उत्पादन
१४	राजनीतिक प्रवाह-पथ : लोकतन्त्र र शासन पद्धति
१९	ज्ञान उत्पादन र वितरण
२८	प्रशासन
२८	प्रशासन र वित्त
२९	अनुगमन तथा मूल्यांकन
२९	जनसम्पर्क र साझेदारी
३०	अनुसूचीहरू

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

पृष्ठभूमि र सारांश

प्रस्तुत प्रतिवेदनमा मार्टिन चौतारीले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ (साउन १, २०८१ देखि असार ३२, २०८२ तदनुसार जुलाई १६, २०२४ देखि जुलाई १६, २०२५) सम्म गरेका कार्य प्रगतिको विवरण समेटिएको छ । चौतारीले गर्दैआएका क्रियाकलापको प्रकृति अनुसार नै यस प्रतिवेदनलाई पनि विभिन्न खण्डमा विभाजन गरिएको छ । त्यस अनुसार पहिलो खण्डमा छलफल तथा प्रसार कार्य अन्तर्गत पर्ने चौतारीका छलफल, कार्यशाला तथा सम्मेलन एवं प्रकाशन र पुस्तकालय सम्बन्धी गतिविधिको विवरण समेटिएको छ । दोस्रो खण्डमा अनुसन्धान र ज्ञान उत्पादन कार्यसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप समेटिएको छ । यस अन्तर्गत चौतारीका विभिन्न अनुसन्धान एकाइ/परियोजना अन्तर्गत भएका कामको फेहरिस्त छुट्टाछुट्टै उपखण्डमा वर्णित छ । मुख्य गरी चौतारीका विभिन्न अनुसन्धान परियोजनालाई *राजनीतिक प्रवाह-पथ : लोकतन्त्र र शासनपद्धति* तथा *ज्ञान उत्पादन र वितरण* गरी दुई ओटा एकाइमा विभाजन गरिए अनुरूप नै यहाँ सम्बन्धित परियोजना अन्तर्गतका गतिविधिलाई तत् तत् उपखण्डमा समावेश गरी चर्चा गरिएको छ । अन्तिम खण्डमा चौतारीको प्रशासनिक गतिविधि अन्तर्गत प्रशासन र वित्त, अनुगमन तथा मूल्यांकन तथा जनसम्पर्क र साझेदारीसँग सम्बन्धित कार्यप्रगतिको विवरण उल्लेख गरिएको छ । साथै, चौतारीका क्रियाकलाप सम्बन्धी केही अनुसूचीलाई यो प्रतिवेदनको अन्तमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

यो आ.व. मा १०२ ओटा नियमित छलफल र छ ओटा अतिरिक्त छलफल आयोजना गरिए । एउटा रिडिङ सेमिनार, चौतारी वार्षिक सम्मेलन र अन्य नौ ओटा विशेष कार्यक्रम सम्पन्न भए । सबैजसो नियमित तथा अतिरिक्त छलफल फेसबुक लाइभ मार्फत पनि प्रसारण गरिँदै आएको छ । यो वर्षका छलफलमा कुल १७३ जनालाई मुख्य वक्ताको रूपमा निम्त्याइयो, तीमध्ये ४४ प्रतिशत वक्ता महिला थिए । कोभिड-१९ महामारीको समय बाहेक हरेक वर्ष हुँदैआएको चौतारी वार्षिक सम्मेलनले यो वर्ष पनि निरन्तरता पायो । यो सम्मेलन यस वर्ष नोभेम्बर २७–२९, २०२४ (मंसिर १२-१४, २०८१) मा आयोजना गरियो जसमा ५२ ओटा अनुसन्धान पत्र प्रस्तुत गरिएका थिए । यस बाहेक एउटा रिडिङ सेमिनार पनि आयोजना गरियो ।

चौतारीले आयोजना गरेका नियमित तथा अतिरिक्त छलफलमा यो वर्ष कम्तिमा २,४७५ जनाले भाग लिए जसमा करिब २६ प्रतिशत सहभागीहरू महिला थिए । यस हिसावले हरेक नियमित/अतिरिक्त छलफलमा औषतमा २४ जनाले सहभागिता जनाएको देखिन्छ । कतिपय सहभागीहरूको नाम हाजिरी रजिस्टरमा छुट्ने हुनाले वास्तविक सहभागीहरूको संख्या योभन्दा केही धेरै हुन जान्छ । चौतारीका छलफलहरूमा सहभागीहरूको समग्र उपस्थिति गत वर्षभन्दा करिब ४०० ले बढी देखिएको छ । यस बाहेक चौतारीको युट्यूब च्यानलबाट पनि छलफल लाइभ गर्ने गरिएको छ, जस मार्फत पनि हरेक छलफलमा औषतमा छ जना जति सहभागीहरू जोडिने गरेका छन् । छलफल प्रत्यक्ष प्रसारण हुने गरेको चौतारीको पुरानो फेसबुक पेज ह्याक भई नयाँ पेज चलाउन थालेपछि उक्त पेजबाट लाइभ गर्दा केही प्राविधिक समस्या आएका कारण केही समयदेखि फेसबुक पेजबाट भने लाइभ गरिएको छैन । यद्यपि, मार्टिन चौतारीको युट्युब च्यानलका साथै फेसबुक आर्काइभमा पनि यी कार्यक्रम उपलब्ध छन् जसले अन्य समयमा पनि चौतारीमा हुने कार्यक्रम हेर्न/सुन्न सम्भव भएको छ । मार्टिन चौतारीका कतिपय नियमित तथा अतिरिक्त छलफल र कार्यशालाहरू आयोजना गर्ने क्रममा विगत वर्षहरूमा झैँ यस वर्ष पनि विभिन्न संघसंस्थाहरूसँग सहकार्य गरियो ।

यो आर्थिक वर्षमा विभिन्न विषयका तीन ओटा पुस्तक, *समाज अध्ययन*का एक अंक र *सिन्हास* जर्नलका दुई अंक गरी छ ओटा पुस्तकाकार सामग्री प्रकाशित भए । तीन पुस्तकमध्ये एउटा पुस्तक यसअघि प्रकाशित पुस्तकको परिमार्जित संस्करण हो । त्यस्तै, चार अंक चौतारी त्रैमासिक बुलेटिन प्रकाशन गरियो । जयतु संस्कृतम् आन्दोलन सम्बन्धी महेशराज पन्तद्वारा लिखित पुस्तिका पनि मार्टिन चौतारीले प्रकाशन गर्ने तयारी गरेको छ जुन आउँदो वर्षको पहिलो त्रैमासिकभित्रै प्रकाशन हुनेछ ।

यस वर्ष चौतारीको पुस्तकालयमा करिब १,४२० थान पुस्तक तथा प्रतिवेदन थपिए भने चौतारी पुस्तकालयमा राखिएको आगन्तुक दर्ता किताबमा नाम लेखेका आधारमा पुस्तकालय प्रयोगकर्ताको संख्या करिब १,१०० थियो ।

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

यो वर्ष मार्टिन चौतारीमा द एशिया फाउण्डेसनको आर्थिक सहयोग रहेको पैदल अनुसन्धान सम्बन्धी परियोजना शुरू गरिएको थियो, यद्यपि उक्त परियोजना विशेष कारणवश बीचमै रद्द भयो। गएका वर्षहरूमा सहयोग सम्झौता भएका विद्यालय शिक्षाको इतिहास सम्बन्धी अनुसन्धान र मार्टिन चौतारीलाई संस्थागत सहयोग सम्बन्धी दुई ओटा परियोजनाले निरन्तरता पाए।

मार्टिन चौतारी र यसले गर्ने नियमित गतिविधिहरूको दीगोपनका लागि वि.सं. २०८२ को अन्त सम्ममा पाँच करोड रुपैयाँ सहयोग उठाउने लक्ष्य सहित मार्टिन चौतारीका नाउँमा एउटा अक्षय कोष २०८० सालमा नै स्थापना गरिएको थियो। विभिन्न दाताहरूले गरेको सहयोग र बैंक बचतबाट प्राप्त ब्याज गरी यो कोषमा रु. ९५ लाख भन्दा बढी रुपैयाँ संकलन भएको छ।

यो वर्ष चौतारीको गतिविधिका लागि आवश्यकता र कार्य सम्पादन मूल्यांकनका आधारमा कार्यरत सबै कर्मचारीहरूको करारनामा एक वर्षका लागि नवीकरण गरिएको थियो। एक जना प्रशासन तर्फका कर्मचारीले भने व्यक्तिगत कारण देखाएर राजिनामा दिनुभयो। चौतारीका नियमित छलफल, कार्यशाला र सम्मेलन बाहेक बाहिरका अन्य संस्थाद्वारा आयोजित विभिन्न प्राज्ञिक कार्यक्रमहरूमा यो वर्ष चौतारीका पाँच जना अनुसन्धाताले १० ओटा आफ्ना अनुसन्धानमा आधारित प्रस्तुति दिनुभयो। साथै, चौतारीका अनुसन्धाताहरूलाई त्यस्ता कार्यक्रममा सहभागिता जनाउनका लागि पनि प्रोत्साहित गरियो। त्यस क्रममा सहभागिताका लागि तिर्नु परेको दर्ता शुल्क चालु परियोजनाबाट चौतारीले बेहोऱ्यो। त्यस्तै, चौतारीका अनुसन्धाता र सदस्यहरूका गरी करिब चार दर्जन लेख रचना तथा अन्तर्वार्ता विभिन्न पत्रपत्रिका तथा अनलाइनमा यो वर्ष छापिए।

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

१। छलफल र प्रसार

१.१। छलफल, कार्यशाला र सम्मेलन

१.१.१। नियमित छलफल शृंखला

मार्टिन चौतारी आफैले वा अन्य संस्था/समूहसँग मिलेर संयुक्त रूपमा सातामा दुई दिन (आइतबार र मंगलबार) आयोजना गर्दै आएका छलफल शृंखलाले यस वर्ष पनि निरन्तरता पाए। आइतबार र मंगलबार हुने नियमित छलफल तथा अन्य बारहरूमा चौतारी एक्लै वा सहकार्यमा भएका अतिरिक्त छलफल समेत गरी आ.व. २०८१/०८२ मा कुल १०२ ओटा छलफल भए। यीमध्ये ४६ ओटा आइतबारे छलफल भए जसमा अनुसन्धानमा आधारित प्रस्तुति तथा पुस्तक छलफल भएका थिए। त्यस्तै, ५० ओटा समसामयिक विषयमा मंगलबारे छलफल भए। साथै, छ ओटा अतिरिक्त छलफल पनि भए। छलफलको दिन सार्वजनिक विदा; चाडपर्व र चौतारीमा आयोजना भएका विशेष सेमिनार, कार्यशाला तथा कार्यक्रम परेका कारण यो वर्ष छ ओटा आइतबारे र तीन ओटा मंगलबारे छलफल भने हुन सकेनन्।

चौतारीले छलफल आयोजनाको सिलसिलामा विगतमा झैँ यो वर्ष विभिन्न ११ ओटा अन्य संस्था/समूहसँग सहकार्य र सात ओटा संस्था/समूहलाई विविध कार्यक्रमको लागि सभाकक्ष उपलब्ध गरायो। तीमध्ये विगतदेखि सहकार्य गर्दै आएका डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल सँगको सहकार्यमा "डेमोक्रेसी डायलग"; ऊर्जा खबर सँगको सहकार्यमा "ऊर्जा नीति संवाद" अनि गत वर्षदेखि कर्णाली डिस्कोर्स सोसाइटी सँगको सहकार्यमा "कर्णाली डिस्कोर्स" का लागि सहकार्य भए। नेपाल मधेश फाउन्डेसन सँगको सहकार्यमा लामो समयदेखि नियमित सञ्चालन हुँदैआएको मासिक "मधेश छलफल शृंखला" भने सह-आयोजक नेपाल मधेश फाउन्डेसनको अनुरोधमा यो आ.व. को शुरूदेखि स्थगित गरियो।

यस बाहेक सोसल साइन्स बहाः, नर्थ साउथ कलेक्टिभ्स; Association for Nepal and Himalayan Studies-Kathmandu Center; Vajra Books; South Asia Institute Kathmandu Branch Office of Heidelberg University; खाद्यको लागि कृषि अभियान; क्लिन इनर्जी नेपालसँग विभिन्न छलफलमा सहकार्य गरियो। यस बाहेक नेपाल दर्शन अध्ययन समाज; बृहत् नागरिक आन्दोलन; "चकटी बहस" का लागि बुकहोलिक्स; Discourse for Dignity का लागि डिग्निटी इनिसियटिभ; Palestine Solidarity Nepal Coordination Committee; Cycle City Network Nepal; Film Critics Society Nepal (FICSON) लाई विविध विषयमा छलफल चलाउन वा फिल्म देखाउन चौतारीले आफ्नो सभाकक्ष उपलब्ध गरायो। विगत करिब एक दशकदेखि चौतारीले सभाकक्ष उपलब्ध गराउँदै आएको नेपाल दर्शन अध्ययन समाजद्वारा सञ्चालित "दर्शन छलफल शृंखला" आयोजकले मे २, २०२५ देखि स्थगित गरे।

छलफलका वक्ता र सहभागी

यो वर्ष आयोजना भएका छलफलहरूमा जम्मा १७३ जना (तीन जना सहजकर्ता समेत) लाई मुख्य वक्ताको रूपमा निम्त्याइएको थियो; जसमा ९७ जना (५६ प्रतिशत) पुरुष र ७६ जना (४४ प्रतिशत) महिला थिए। अघिल्ला दुई वर्षको तथ्यांक हेर्ने हो भने आ.व. २०८०/०८१ मा ६४ प्रतिशत पुरुष र ३६ प्रतिशत महिला वक्ता र आ.व. २०७९/०८० मा ५८ प्रतिशत पुरुष र ४२ प्रतिशत महिला वक्ता थिए। यसरी अघिल्लो वर्षको तुलनामा महिला वक्ता आठ प्रतिशतले र दुई वर्ष अघिको तुलनामा दुई प्रतिशतले बढेको देखिन्छ।

यो वर्ष आइतबारे छलफल शृंखलामा पुरुषभन्दा महिला वक्ताको संख्या बढी रह्यो। मंगलबारे छलफल शृंखलामा भने विगत वर्षझैँ पुरुष वक्ताको संख्या बढी देखियो। आइतबारे छलफल शृंखलामा कुल वक्ताहरूमध्ये ४५ प्रतिशत पुरुष र ५५ प्रतिशत महिला; तथा मंगलबारे छलफल शृंखलामा ६६ प्रतिशत पुरुष र ३४ प्रतिशत महिला वक्ता थिए। अघिल्ला वर्षहरूमा झैँ मार्च महिनामा चौतारीका नियमित छलफलका सबै वक्ता महिला थिए। चौतारीमा विगतमा आयोजना भएका सबै नियमित र अतिरिक्त छलफलको विस्तृत विवरण यो लिंक https://martinchautari.org.np/public/events/past मा उपलब्ध छ।

आ.व. २०८१/०८२ मा कुल २,४७५ जना चौतारीद्वारा आयोजित छलफलमा सहभागी भए । यसरी हेर्दा प्रत्येक छलफलमा सरदर २४ जनाको उपस्थिति देखिन्छ । जम्मा सहभागीमध्ये १,८२२ जना (करिब ७४ प्रतिशत) पुरुष र ६५३ जना (करिब २६ प्रतिशत) महिला थिए । चौतारीमा नियमित छलफलमा भाग लिन आउने सहभागीहरूले उपस्थिति रजिस्टरमा आफ्नो नाम दर्ता गराएको आधारमा यो संख्या निकालिएको हो । छलफलमा उपस्थित हुने सहभागी सबैले नाम लेख्ने कार्य स्वेच्छिक भएकाले छलफलमा भाग लिने वास्तविक सहभागी संख्या योभन्दा केही बढी हुन्छ । यसमा चौतारीको सभाकक्ष प्रयोग गरी अरूले नियमित रूपमा आयोजना गरेका (शुक्रबार हुने) छलफलका सहभागीहरूको संख्यालाई गणना गरिएको छैन । तथापि यो संख्या कोभिड-१९ अगाडि चौतारीमै आयोजना गरिएको छलफलमा हुने उपस्थितिभन्दा कम र विगत तीन वर्षको तुलनामा भने बढी हो ।

चौतारी छलफल शृंखलाको सहभागी सम्बन्धी विवरण (आर्थिक वर्ष २०८१/०८२)

छलफल शृंखला	कुल कार्यक्रम संख्या	पुरुष			महिला			जम्मा	
		कुल संख्या	प्रतिशत	औसत दैनिक सहभागी संख्या	कुल संख्या	प्रतिशत	औसत दैनिक सहभागी संख्या	कुल संख्या	औसत दैनिक सहभागी संख्या
आइतबारे छलफल शृंखला	४६	६९४	७३	१५	२५६	२७	६	९५०	२१
मंगलबारे छलफल शृंखला	५०	१०४१	७५	२१	३४०	२५	७	१३८१	२८
अतिरिक्त छलफल	६	८७	६०	१५	५७	४०	१०	१४४	२४
जम्मा	१०२	१८२२	७४	१८	६५३	२६	६	२४७५	२४

छलफलको प्रचार प्रसार

चौतारीले आफ्नो सामाजिक सञ्जाल (एक्स/फेसबुक/इन्स्टाग्राम/युट्युब) लाई प्रचारप्रसारको मुख्य माध्यम बनाउँदै आएको छ । यहाँ हुने अधिकांश छलफलमा वक्ताले गरेका प्रस्तुति उहाँहरूसँग स्वीकृति लिएर चौतारीको फेसबुक र युट्युब च्यानल मार्फत प्रत्यक्ष प्रसारण गर्ने गरिएको थियो । तर डिसेम्बर ९, २०२२ का दिन मार्टिन चौतारीको आधिकारिक फेसबुक पेज (www.fb.com/martinchautari) ह्याक भयो । हरसम्भव प्रयास गर्दा पनि यो पेज पुनर्स्थापित गर्न सकिएको छैन । चौतारीले फेसबुकमा आफ्नो सूचना/जानकारी राख्न नयाँ फेसबुक पेज (www.fb.com/martinchautari.f) खोलेको थियो । यो वर्ष फेसबुकले ल्याएको नियमको कारण चौतारीको कार्यक्रमको लाइभ गर्दा विभिन्न समस्या देखिएकोले फेसबुक पेजबाट केही कार्यक्रम मात्र लाइभ हुनसक्यो । चौतारीको अधिकांश छलफलको प्रत्यक्ष प्रसारण युट्युब च्यानल (https://www.youtube.com/mchautari) बाट भयो । यसको लागि जो कोहीले यही युट्युब च्यानलमा गएर चौतारीको कार्यक्रमको अभिलेखालय हेर्न/सुन्न सकिन्छ । चौतारीले प्रत्यक्ष प्रसारण गरेका कार्यक्रम नयाँ फेसबुक पेज (www.fb.com/martinchautari.f/video) मा पनि अभिलेखका रूपमा उपलब्ध छ ।

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

१.१.२। चौतारी वार्षिक सम्मेलन, सन् २०२४

चौतारीले नियमित रूपमा आयोजना गर्ने चौतारी वार्षिक सम्मेलन यो वर्ष नोभेम्बर २७–२९, २०२४ (मंसिर १२–१४, २०८१) मा आयोजना गरेको थियो। सम्मेलनमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्ने व्यक्तिगत प्रस्तुति र प्यानलका रूपमा प्रस्तुति दिन एब्स्ट्र्याक्ट आह्वान गर्दै जनवरी १८, २०२४ मा सूचना जारी गरिएको थियो। निर्धारित मिति जुन २०, २०२४ सम्ममा ८६ ओटा (छ प्यानल सहित) एब्स्ट्र्याक्ट प्राप्त भयो। प्यानल एब्स्ट्र्याक्ट सहित ८२ ओटा एब्स्ट्र्याक्ट प्रस्तुतिका लागि छनोट गरिएको थियो। यीमध्ये तोकिएको दिनसम्म ५५ ओटा मात्र कार्यपत्र बुझाइए, यसमध्ये ३ जनाले विविध कारणले प्रस्तुति दिन आउन नसक्ने जानकारी गराए। यसको कारण चौतारी वार्षिक सम्मेलन – सन् २०२४ मा ५२ ओटा अनुसन्धानपत्र प्रस्तुत गरिए। प्राप्त अनुसन्धान पत्रहरूमा प्राय: हरेकमा ३ कार्यपत्र समेटेर १८ ओटा विषयगत सेसन/प्यानल बनाइएको थियो। यस बाहेक ३ ओटा खुला (पब्लिक) सेसन सञ्चालन भए। पहिलो दिनको खुला सेसनमा चौतारीले प्रकाशन गरेको पुस्तक नेपाल इन द नाइन्टिजमाथि छलफल राखिएको थियो। प्रनव खरेलले मोडरेट गरेको सो छलफल कार्यक्रममा मञ्जुश्री थापा र सीके लालले पुस्तक उपर चर्चा गर्नुभएको थियो। दोस्रो दिनको खुला सेसन अन्तर्गत टोरन्टो विश्वविद्यालयकी प्राध्यापक क्याथरिन न्यान्किनले कि-नोट एड्रेस दिनुभएको थियो। तेस्रो दिनको खुला सेसनमा मानवशास्त्री सिङ लीले स्ट्याण्ड अप प्रस्तुती दिनु भएको थियो। सबै खुला सेसनमा जोसुकैले नि:शुल्क सहभागी हुन सक्ने व्यवस्था थियो।

हरेक सेसनमा प्रस्तुत हुने पेपरमाथि समग्र टिप्पणी गर्न र सेसन सञ्चालन गर्न सेसनपिच्छे एक-एक जना सहजकर्ता तोकिएको थियो। सबै प्रस्तोता र सेसनका सहजकर्ता गरी जम्मा ७६ जना सहभागीमध्ये ४१ जना पुरुष र ३५ जना महिला थिए। तीमध्ये १४ महिला र आठ पुरुष गरी कुल २२ जना विदेशी प्रस्तोता र सहजकर्ता थिए। मार्टिन चौतारीका अनुसन्धाता, कर्मचारी र सदस्यहरूलाई निःशुल्क सहभागिताको व्यवस्था थियो। यस बाहेक १४४ जनाले शुल्क तिरेर नाम दर्ता गरे। सहभागिताका लागि प्रतिव्यक्ति रु. ७०० शुल्क तोकिएको थियो। सम्मेलनमा सबै गरी पहिलो दिन पहिलो दिन १६७ (पुरुष ८८ र महिला ७९); दोस्रो दिन १२० (पुरुष ६१ र महिला ५९); र तेस्रो दिन ९८ (पुरुष ४६ र महिला ५२) जना उपस्थित रहेको थियो। यो हाजिर कपिमा गरेको दस्तखतको आधारमा लिएको हो, हाजिर कपिमा दस्तखत नगर्ने सहभागी पनि भएको हुँदा, सहभागी संख्या यो भन्दा बढी थियो। सम्मेलन सम्बन्धी थप विवरण अनुसूची १ मा दिइएको छ साथै यो लिंक मार्फत पनि प्राप्त गर्न सकिन्छ: https://martinchautari.org.np/events/chautari-annual-conference-2024

१.१.३। रिडिङ सेमिनार

चौतारीले सन् २०१५ देखि नै विभिन्न विषयमा रिडिङ सेमिनारहरू आयजना गर्दैआएको छ। यो वर्ष पनि त्यस्तो एउटा रिडिङ सेमिनार आयोजना गरियो। Unravelling New Layers of Caste: Embodiment, Affect, Emotion, and Performative शीर्षकमा अगस्ट ७ देखि सेप्टेम्बर ११, २०२४ सम्म (प्रत्येक बुधबार) कुल छ सेसनको सेमिनार आयोजना गरिएको थियो। युनिभर्सिटी अफ पिट्सबर्ग, अमेरिकाबाट मानवशास्त्रमा विद्यावारिधि गरेका र हाल Association of Nepal and Himalayan Studies - Kathmandu Center (ANHS-KC) का अध्यक्ष अमर बि.क. ले यो रिडिङ सेमिनारको संयोजन गर्नुभएको थियो। यो सेमिनारमा १३ जनाले नाम दर्ता गरी सहभागिता जनाए, ज़समा नौ जना महिला थिए।

१.१.४। विशेष सेमिनार र कार्यशाला

नियमित वा अतिरिक्त दिनमा हुने छलफलका अलावा चौतारीले यस आ.व. मा सेमिनार, कार्यशाला, सम्मेलन, आदि गरी नौ ओटा विशेष कार्यक्रम आयोजना गऱ्यो। यी चौतारीकै कुनै परियोजनाको आवश्यकता अनुसार वा परियोजनाभित्र नपरे पनि चौतारीले आवश्यक ठानेर सञ्चालन गरिएका आधा दिने, एक दिने वा त्यसभन्दा लामा कार्यक्रम हुन्। विशेष सेमिनार तथा कार्यशालाको विवरण अनुसूची २ मा दिइएको छ।

१.२। प्रकाशन

यो आर्थिक वर्षमा विभिन्न विषयका तीन ओटा पुस्तक, *समाज अध्ययन*को एक अंक र *स्टडिज इन नेपाली हिस्ट्री एन्ड सोसाइटी* (सिन्हास) जर्नलको दुई अंक गरी छ ओटा पुस्तकाकार सामग्री प्रकाशित भए। त्यस्तै, चौतारी त्रैमासिक बुलेटिनका चार अंक प्रकाशन गरियो। प्रकाशित पुस्तकमध्ये कर्णाली सम्बन्धी जगन्नाथ अधिकारीद्वारा लिखित *Food Crisis in Karnali: A Historical and Politico-economic Perspective* (सन् २००८) को परिमार्जित संस्करण हो। यो संस्करणको काम अघिल्लै वर्ष शुरू भएको भए तापनि यो वर्ष प्रकाशन गरिएको हो। चौतारीले पछिल्ला वर्ष प्रकाशन गरेका विद्यालय शिक्षा सम्बन्धी चार ओटा पुस्तकमध्ये दुई पुस्तक यो वर्ष "आउट अफ स्टक" भएका छन्। त्यस्तै, शिक्षा इतिहास सम्बन्धी अर्को एक पुस्तकको "स्टक" पनि यो वर्ष सकिने देखिन्छ।

यस वर्ष प्रकाशित पुस्तक/जर्नल निम्नानुसार छन् :

१) *फुड क्राइसिस इन कर्णाली : अ हिस्टोरिकल एण्ड पोलिटिको-इकोनोमिक पर्सपेक्टिभ*

चौतारीका पूर्व अध्यक्ष जगन्नाथ अधिकारीले लेख्नुभएको यो पुस्तक सन् २००८ मा पहिलो पटक चौतारीबाटै प्रकाशन भएको थियो। यो पुस्तकका छापिएका सबै प्रति केही वर्षअघि नै बिक्री वितरण भइसकेको हुनाले पछिल्लो समय बजारमा खोजी भइरहेको थियो। नेपाल संघीयतामा गइसकेपछि कर्णाली प्रदेशबारे अभिरुचि बढेका कारण यसको माग बढेको हुनसक्छ। सोही कारण सो पुस्तकको परिमार्जित संस्करण प्रकाशन गरिएको हो। यो पुस्तकमा आठ अध्याय छन्। साथै, दोस्रो संस्करणका भूमिकाका अतिरिक्त "एपिलग" थपिएको छ। पुस्तकका अरू अध्यायहरू भने यथावत् नै छन्। नेपालको पिछडिएको भनिएको र हालको एउटा प्रदेश कर्णालीबारे चासो, रुचि राख्ने सबैलाई यो पुस्तक उपयोगी छ। पुस्तकको विषयसूची निम्न लिंकमा हेर्न सकिन्छ : https://martinchautari.org.np/mc-publications/food-crisis-in-karnali

२) *नेपाल इन द लङ नाइन्टिन फिफ्टीज*

यो पुस्तक मार्टिन चौतारीका दुई अध्येता प्रत्यूष वन्त र लोकरञ्जन पराजुली तथा शुभचिन्तक मार्क लिक्टीले सम्पादन गर्नुभएको हो। नेपालको इतिहासमा सन् १९५० को दशक धेरै कारणले महत्त्वपूर्ण छ। यही दशकमा नेपालले एक शताब्दीभन्दा लामो जहानियाँ शासनबाट मुक्ति पाएको थियो। यो महत्त्वपूर्ण दशकलाई केन्द्रमा राखेर एउटा पुस्तक प्रकाशन गर्ने चौतारीको पहिल्यै देखिको योजना थियो। लामो समयदेखि यसको प्रयास भए पनि विभिन्न कारणले प्रकाशनको अवसर जुट्न सकेको थिएन। यो वर्ष सो पुस्तक प्रकाशन भएको छ। १० ओटा परिच्छेद र एउटा परिचय खण्ड भएको यो पुस्तकमा नेपाली र विदेशी अध्येताका लेखहरू संगृहीत छन्। यो पुस्तक प्रकाशन भएपछि यसमा धेरै पाठकको अभिरुचि भएको पाइयो। यो पुस्तक नेपालको राजनीति र समाजप्रति चासो राख्ने जोसुकैलाई उपयोगी छ। यो पुस्तकबारे थप जानकारी निम्न लिंक https://martinchautari.org.np/mc-publications/nepal-in-the-long-1950s बाट पाउन सकिन्छ।

३) *काठमाण्डू : अ रीडर*

काठमाडौँ नेपालको प्रमुखतम् शहर र देशको राजधानी समेत हो। सांस्कृतिक र आर्थिक रूपले समृद्ध यो शहर नेपालको सबैभन्दा ठूलो शहर हो। चचाँडो परिवर्तन भइरहेको यो शहरबारे नेपाली र विदेशीको उत्तिकै चासो छ। *काठमाण्डू : अ रीडर* ले साधारण पाठक र अन्य अध्येतालाई काठमाडौं शहर मात्र होइन उपत्यकाकै विभिन्न पहलूबारे जानकारी दिन्छ। बेन्जामिन लिन्डरले सम्पादन गरेको ५०० पृष्ठको यो पुस्तकमा १६ ओटा अध्यायका अतिरिक्त. परिचय र आफ्टरवर्ड पनि संलग्न छ। पुस्तकबारे थप निम्न लिंकमा उपलब्ध छ : https://martinchautari.org.np/mc-publications/kathmandu-a-reader

यो आर्थिक वर्ष *समाज अध्ययन* जर्नलको एक अंक र *स्टडिज इन नेपाली हिस्ट्री एन्ड सोसाइटी (सिन्हास)* जर्नलका दुई अंक प्रकाशित भए। *समाज अध्ययन* को २० औँ अंकमा मा छ ओटा लेख, एउटा अभिलेख, दुइटा टिप्पणी र चार ओटा पुस्तक

समीक्षा छापिएका छन् । यो अंकलाई शिक्षा-इतिहास विशेष अंकका रूपमा प्रकाशन गरिएको छ । नेपालको शिक्षा इतिहास सम्बन्धी पाँच ओटा सामग्री यो अंकमा संगृहीत गरिएको छ । यो अंकको विषयसूची निम्न लिंकमा उपलब्ध छ : https://martinchautari.org.np/mc-publications/samaj-adhyayan-20

त्यस्तै, यो वर्ष प्रकाशित *सिन्हास* जर्नलको वर्ष २९ अंक २ (डिसेम्बर २०२४) मा पाँच ओटा अनुसन्धानात्मक लेख, छ ओटा पुस्तक समीक्षा र एउटा "नोट्स फ्रम द आर्काइभ" समावेश छ । यो अंकको विषय सूची निम्न लिंकमा उपलब्ध छ : https://www.martinchautari.org.np/mc-publications/sinhas-volume-29-number-2 । त्यस्तै, वर्ष ३० अंक १ (जुन २०२५) मा छ ओटा लेख र पाँच ओटा पुस्तक समीक्षा छन् । विषयसूचीका लागि हेर्नुहोस्, https://www.martinchautari.org.np/mc-publications/sinhas-volume-30-number-1 । सदा झैँ यी अंकमा पनि नेपाली र विदेशीहरूका लेख संगृहीत छन् ।

उल्लिखित प्रकाशनहरू बाहेक गत वर्षदेखि मार्टिन चौतारीका गतिविधिहरूलाई अझ व्यवस्थित र नियमित रूपले प्रचारप्रसार गर्ने उद्देश्यले अंग्रेजी भाषामा न्युजलेटर (बुलेटिन) प्रकाशन गर्न थालिएको थियो । अनलाइन प्रकाशन हुने यो न्युजलेटरलाई *Chautari Quarterly Newsletter* नाम दिइएको छ । यो आर्थिक वर्षमा प्रकाशित चार न्युजलेटरहरूका लिंक तल दिइएको छ ।

अंक ६. https://martinchautari.org.np/blogs/chautari-quarterly-newsletter-no-6-july-september-2024
अंक ७. https://martinchautari.org.np/blogs/chautari-quarterly-newsletter-no-7-october-december-2024
अंक ८. https://martinchautari.org.np/blogs/chautari-quarterly-newsletter-no-8-january-march-2025
अंक ९. https://martinchautari.org.np/blogs/chautari-quarterly-newsletter-no-9-april-june-2025

१.३ । मार्टिन चौतारी पुस्तकालय

१.३.१ पुस्तक

मार्टिन चौतारी पुस्तकालयमा यो आर्थिक वर्ष ४१४ थान पुस्तकहरू खरिद गरिए । यस बाहेक यो वर्ष विभिन्न संघ संस्था र व्यक्तिहरूबाट उपहार स्वरूप १,००५ थान पुस्तक, पुस्तिका, शोधपत्र, प्रकाशित/अप्रकाशित प्रतिवेदन, आदि प्राप्त भए । समग्रमा यस वर्ष पुस्तकालयमा १,४१९ थान पुस्तक तथा अन्य सामग्रीहरू थपिए । पुस्तकालयमा प्रयोग गरिएको कोहा सफ्टवेयरबाट उपलब्ध जानकारी अनुसार अहिले पुस्तकालयमा क्याटलग भइसकेका पुस्तक तथा अन्य सामग्रीको संख्या जम्मा २५,७२० पुगेको छ । यसमा पुस्तकहरूका साथै, ग्रन्थसूचीहरू, प्रकाशित/अप्रकाशित प्रतिवेदनहरू, शोधपत्रहरू पनि पर्दछन् । कुल सामग्रीहरूमध्ये जम्मा किताब २०,०१७ थान, प्रतिवेदन २,८५२ थान, शोधपत्र ३४० थान, पुस्तिका ६२५ थान, सन्दर्भ सामग्रीको सूची १३१ र बाँकी अन्य सामग्रीहरू छन् । भाषागत आधारमा हेर्ने हो भने अंग्रेजी भाषाका सामग्री १६,१५९ थान, नेपाली भाषाका ८,७२६ थान, हिन्दी १२७ थान, नेवारी ९३ थान र बाँकी अन्य भाषाका सामग्रीहरू छन् । यस बाहेक संकलित जर्नल, म्यागेजिन, स्मारिका तथा पत्रपत्रिका, जस्ता सामग्रीहरूको संख्या यसभित्र पर्दैन । यसको छुट्टै सूची बनाइएको छ र सो सूची चौतारीको वेबसाइटमा पुस्तकालय पेज (https://martinchautari.org.np/library) मा पनि हेर्न सकिन्छ । यस वर्ष पनि नेपाल बाहिरबाट प्रकाशित हुने तथा ढिलो गरी आइपुग्ने किताबहरू बाहिरबाट आउने शुभेच्छुकहरू मार्फत खरिद गरियो।

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

१.३.२ जर्नल

पुस्तकालयमा विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय जर्नलको संकलन कार्य जारी छ । नेपाल बाहिरबाट प्रकाशित जर्नलको संख्या २७ छ भने नेपालबाट प्रकाशित जर्नलहरूको शीर्षक संख्या ४४९ छ । यीमध्ये कतिपय जर्नलका पूरै तथा कतिपयका अपूरा सेट

पुस्तकालयमा भौतिक तथा डिजिटाइज्ड रूपमा उपलब्ध छन् । नयाँ शीर्षकका जर्नलहरू थप गर्न तथा पुरानो जर्नलका थप अंक जम्मा हुने कार्य यस वर्ष पनि निरन्तर रूपमा भयो । जर्नलका केही अंकहरू खरिद गरिए भने केही अंक शुभेच्छुक मार्फत उपहार स्वरूप प्राप्त भए ।

१.३.३ म्यागेजिन

पुस्तकालयमा संकलित राजपत्र, म्यागेजिनहरू/मासिक, पाक्षिक र साप्ताहिक पत्रपत्रिकाहरूको व्यवस्थापन सजिलो होस् भन्ने हेतुले तिनलाई व्यवस्थित बुक बाइन्डिङ गर्ने गरिएको छ । यस आर्थिक वर्षमा पनि २१ थान त्यस्ता म्यागेजिनको बाइन्डिङ गरियो । हालसम्म पुस्तकालयमा जम्मा ३० शीर्षकका म्यागेजिनहरू बाइन्डिङ गरी राखिएका छन् । यसभित्र नियमित प्रकाशन भइरहेको तथा बन्द भइसकेका म्यागेजिनहरू पर्छन् । अहिले सम्ममा पुस्तकालयमा नेपाली भाषामा ३ र अङ्ग्रेजी भाषामा २ शीर्षकका म्यागेजिनहरू नियमित रूपमा खरिद गरी राख्ने गरिएको छ ।

१.३.४ पत्रिका

पुस्तकालयमा १६ ओटा दैनिक तथा २ ओटा साप्ताहिक अखबारहरू नियमित खरिद गरी राख्ने गरिएको छ । दैनिक अखबारमध्ये नेपाली भाषाका ११ अखबार छन् भने अंग्रेजी भाषाका ५ अखबार छन् । यसै गरी साप्ताहिकमा दुवै थरी अखबार अंग्रेजी भाषाका छन् । पुस्तकालयमा संगृहित दैनिक अखबारहरूको सुरक्षा तथा प्रयोगकर्तालाई प्रयोग गर्न सजिलो होस् भन्ने हेतुले तिनको फाइलिङ गर्ने गरिएको छ । यस वर्ष पनि १३२ ओटा त्यस्ता पत्रिकाको फाइलिङ गरियो । पुस्तकालयमा संगृहित दैनिक/साप्ताहिक अखबारहरूको सूची चौतारीको वेबसाइटमा पुस्तकालय पेज अन्तर्गत राखिएको छ ।

१.३.५ व्यक्तिगत दान स्वरूप प्राप्त भएका सामग्रीको संग्रह र व्यवस्थापन

शिव रेग्मीको व्यक्तिगत संकलन

साहित्यिक इतिहासकार शिव रेग्मीको निधन पश्चात् उहाँको परिवारबाट रेग्मीले व्यक्तिगत रूपले आफ्नो जीवन कालमा संकलन गर्नुभएका स्मारिका र म्यागेजिन मार्टिन चौतारीलाई हस्तान्तरण गरिएको थियो । केही त्यस्ता सामग्री रेग्मीले आफू जीवित रहँदै मार्टिन चौतारीलाई प्रदान गरिसक्नुभएको पनि थियो । शिव रेग्मी परिवारबाट प्राप्त स्मारिका तथा म्यागेजिनहरूको ४७२ शीर्षकहरू रहेका थिए जसमा थोरै संख्यामा स्मारिका र बाँकी साहित्यिक पत्रिकाहरू थिए । मार्टिन चौतारीले पहिल्यैदेखि संकलन गर्दैआएको र शिव रेग्मी परिवारबाट प्राप्त जम्मा गरी ८९० थरी म्यागेजिनहरू चौतारी पुस्तकालयमा रहेका छन् । शिव रेग्मीको संकलनमा रहेका म्यागेजिनका उपलब्ध अंकहरू सहितको सूची चौतारीको कोहा क्याटलग मार्फत नै निम्न लिंकमा गई हेर्न सकिन्छ: http://107.170.225.98/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=22954&query_desc=kw%2Cwrdl%3A%20Aman%20garu)

डा. कमलप्रकाश मल्लको व्यक्तिगत संकलन

स्वर्गीय डा. कमल प्रकाश मल्लको संकलनमा रहेका सामग्रीहरू उहाँको परिवारबाट मार्टिन चौतारी पुस्तकालयलाई प्रदान गरिएको थियो । भाषा विज्ञानसँग सम्बन्धित पुस्तक, नेपाल भाषा साहित्य, अंग्रेजी तथा नेवारी शब्दकोषका साथै समाज विज्ञान सम्बन्धी करिब ४,०५८ थान पुस्तक र प्रतिवेदन तथा अन्य अप्रकाशित/हस्तलिखित अभिलेख/सामग्रीहरू स्व. मल्लको परिवारबाट मार्टिन चौतारीलाई केही वर्षअघि प्राप्त भएको थियो । प्राप्त सामग्रीमध्ये प्रिन्ट तथा हस्तलिखित कागजातहरू चौतारीले स्क्यान गरी तिनको डिजिटल प्रति सुरक्षित गर्ने काम सम्पन्न भइसकेको छ । त्यस्तै, प्राप्त किताब तथा प्रतिवेदनहरूमध्ये मार्टिन चौतारीले प्राथमिकता दिएका विषय/विधाका सामग्रीहरूलाई व्यवस्थित रूपले क्याटलगिङ गरी पुस्तकालयमा राख्ने काम पनि यो वर्ष सम्पन्न भयो । त्यस्ता पुस्तकाकार ७५० ओटा सामग्रीहरूलाई KPMalla Collection भन्ने शीर्षक दिई पुस्तकालयभित्र अलगै दराजमा राखिएको छ । बाँकी सामग्रीहरूको क्याटलगिङ र व्यवस्थापनको काम जारी छ ।

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

डा. मोहनमान सैंजूको व्यक्तिगत संकलन

स्वर्गीय डा. मोहनमान सैंजू (यसपछि डा. सैंजू) को परिवारले उहाँको निजी संकलनमा रहेका विभिन्न पुस्तक, प्रतिवेदन, कार्यपत्र र अन्य दस्ताबेजहरू (यसपछि सामग्री) संरक्षण र सार्वजनिक प्रयोजनका लागि मार्टिन चौतारी पुस्तकालयलाई दान गर्ने इच्छा व्यक्त गरेको हुनाले दुई पक्षबीच सम्झौता गरी ती सामग्री मार्टिन चौतारी पुस्तकालयमा ल्याई व्यवस्थापनको काम शुरू गरियो। सम्झौता अनुसार मार्टिन चौतारीले सैंजूको संकलनमा रहेकामध्ये उहाँको परिवारद्वारा उपलब्ध गराइने ३५ ओटा कार्टुनमा रहेका सामग्रीको विस्तृत सूची तयार पार्ने तथा सामग्रीको प्रकृति हेरी पुस्तकाकार सामग्रीलाई मार्टिन चौतारीको पुस्तकालयमा क्याटलगिङ गरी राख्ने र सार्जवनिक प्रयोगका लागि उपलब्ध गराउने तथा फुटकर लेख/अभिलेख तथा दस्तावेजलाई तिनको सान्दर्भिकता र महत्त्व हेरी डिजिटाइज गर्दै जाने र अन्ततः सार्वजनिक प्रयोगका लागि राखिने उल्लेख छ। यो काम मे २०२५ देखि शुरू गरी दुई वर्षमा सम्पन्न गर्ने योजना छ।

मे २, २०२५ मा डा. सैंजूको परिवारबाट विभिन्न सामग्रीहरू राखिएका ३५ ओटा बक्स (कार्टुन) मार्टिन चौतारीलाई हस्तान्तरण गरिएश्चात् प्राप्त सामग्रीहरूको सूची बनाउन थालिएको थियो। जुलाई मध्य सम्ममा सूची बनाउने काम अन्तिम अवस्थामा पुगेको छ। उक्त सूची करिब ९० पृष्ठको छ। डा सैँजु परिवारले चौतारीलाई उपलब्ध गराएको ३५ ओटा बक्समा १४२ ओटा पुस्तक, ९६५ ओटा प्रतिवेदन, विभिन्न शीर्षकका २८ ओटा जर्नल र ३११ विविध (अप्रकाशित कार्यपत्र, चिठी-पत्र, आदि) दस्ताबेज गरी जम्मा १,४४६ ओटा सामग्री पाइयो। उपलब्ध सूचीलाई सरसर्ती अध्ययन गर्दा विकास-योजना, अर्थतन्त्र, कृषि, भूमि-सुधार, लैंगिक सशक्तीकरण, गरिबी निवारण, वन तथा प्राकृतिक स्रोत, जनसङ्ख्या/स्वास्थ्य, र सरकारी तथा गैरसरकारी निकायले विभिन्न समयमा प्रकाशित गरेका नीतिगत दस्ताबेज, आदि डा. सैंजूको संकलनमा रहेको देखिन्छ। सन् १९७० देखि १९९० बीचमा प्रकाशित भएका विशेष गरी नेपाल केन्द्रित सामग्री (प्रतिवेदन) को संख्या समेत डा. सैंजूको संकलनमा उल्लेखनीय मात्रामा रहेको छ। प्राप्त सामग्रीहरूलाई आगामी वर्षमा प्रकृतिका आधारमा पुस्तकालयमा क्याटलगिङ गरी राख्ने र छानिएका सामग्रीलाई स्क्यान गरी सुरक्षित गर्ने र सार्वजनिक उपयोगका लागि उपलब्ध गराइने छ।

१.३.६ डिजिटाइजेशन र न्युज क्लिपिङ्स

पुस्तकालयमा न्युज क्लिपिङ्सको कामलाई निरन्तरता दिइयो। चौतारीमा हुने अनुसन्धानलाई ध्यानमा राखी विभिन्न शीर्षकका, जस्तै Book Review, Digital Technology, Higher Education, History, Language, Library, Media, Medical College, NGO/INGO, Research, School Education, Technical Education, आदिसँग सम्बन्धित क्लिपिङ्सहरूको डिजिटल फाइल बनाएर चौतारी पुस्तकालयको आर्काइभमा राखिएको छ। चौतारीले विभिन्न अखबार, अनलाइन पोर्टल र म्यागेजिनमा आएका लेख तथा समाचार समावेश गरी त्यस्ता न्युज क्लिपिङ्स तयार गर्दैआएको छ। यसका साथै चौतारीको सदस्य, कर्मचारी तथा अनुसन्धानकर्ताबाट लेखिएको लेखहरू पनि संकलन गरी Chautarian Review नामक फोल्डरमा सुरक्षित राखिएको छ। यी लेखहरू चौतारीको वेबसाइटको Chautarian Speak पेजमा पनि उपलब्ध छन्।

चौतारीले डिजिटल आर्काइभतर्फ पनि उत्तिकै ध्यान दिइरहेको छ। स्वर्गीय शिव रेग्मीको परिवारबाट प्राप्त म्यागेजिनहरूलाई मदन पुरस्कार पुस्तकालयले डिजिटाइज गरी ती म्यागेजिन र तिनको डिजिटल कपि मार्टिन चौतारीमा पुस्तकालयमा ल्याई राख्ने कार्य गत वर्ष सम्पन्न भयो। चौतारीमा संगृहित विभिन्न शीर्षकका जर्नल, बुलेटिन, म्यागेजिनका अंकहरू पनि डिजिटाइज गर्ने काम निरन्तर रूपमा अगाडि बढिरहेको छ। पुस्तक, जर्नल, म्यागेजिन बाहेक चौतारीलाई आवश्यक पर्ने लेखहरू जस्तै, नेपाल सम्बन्धी लेखहरूको डिजिटल संकलनको काम पनि अगाडि बढिरहेको छ। डिजिटल रूपमा पाइने १६ किसिमका दैनिक पत्रपत्रिकाहरू, म्यागेजिन, रिपोर्टहरू नियमित क्रमबद्ध रूपमा आर्काइभ गर्ने काम पनि जारी छ। अड हफ्टन आर्काइभमा भएका सामग्रीहरू स्क्यान गरी डिजिटाइज गर्ने कार्य पनि सम्पन्न भएको छ। यी सामग्रीहरूको सन् १९६८ देखि १९९६ सम्मका ३५ रेकर्ड फाइलहरू छन्। डिजिटाइज कार्य सम्पन्न भए तापनि यो आर्काइभ प्रयोगकर्ताको लागि उपलब्ध गराउन बाँकी नै छ।

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

चौतारीमा डिजिटल आर्काइभलाई विस्तार गर्ने सिलसिलामा यस वर्ष पनि मार्टिन चौतारीको पुस्तकालयमा पञ्चायत व्यवस्था सम्बन्धी थप १५३ ओटा ऐतिहासिक सामग्रीहरूको स्क्यान गरिएको छ । यीमध्ये पञ्चायती राज्यका विभिन्न निकायद्वारा व्यवस्थाको प्रचार वा प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले प्रकाशित गरिएका करिब सात दर्जन सामग्रीहरूलाई चौतारीको वेबसाइटमा राखिएको छ । ती सामग्री निम्न लिंकमा गई पढ्न सकिन्छ: www.martinchautari.org.np/blogs/panchayat-system. यसबाट बजारमा प्राय: अप्राप्य र विभिन्न स्थानमा छरिएका सामग्रीहरू अनुसन्धानकर्ताहरूका लागि एकै ठाउँमा पाउन सहज हुन पुगेको छ। यस्ता किसिमका सामग्रीहरू अरू पनि खोजेर आगामी दिनमा सर्वसुलभ गराउँदै लगिनेछ।

१.३.७ क्याटलग सुधार तथा अन्य काम

पुस्तकालयको क्याटलगमा पुस्तक तथा अन्य सामग्रीहरू प्रविष्टि गर्दा भूलवश छिर्न पुगेका गल्तीहरू सुधार गर्ने कार्य निरन्तर रूपमा भइरहेका छन्। नेपाली भाषाका सामग्रीहरू क्याटलगमा सहजै भेटियोस् भन्ने उद्देश्यले तिनलाई नेपाली युनिकोड र रोमन अङ्ग्रेजी दुवै भाषामा प्रविष्टि गर्ने कार्य पनि निरन्तर रूपमा अगाडि बढिरहेको छ। दोहोरिएका पत्रपत्रिकाहरू रुजु गरी छुट्याएर राख्ने काम जारी नै छ । स्मारिकाको उचित व्यवस्थापनको लागि स्मारिकालाई दुई शीर्षकमा (अर्थात् शैक्षिक संस्था र बाँकी अरू) छुट्याएर राखिएको छ।

पुस्तकालयले चलाउँदै आएको अनलाइन क्याटलग कोहा होस्टिङको नवीकरण बानेश्वरको टेक आउट सोलुसन्स प्रा.लि. सँग गरिँदै आएको छ। नियमित सरसफाइका साथै कीराबाट किताब र न्याकलाई बचाउन समय समयमा फिनेल राख्ने काम गरिएको छ । अहिले पनि धमिराको सम्भावित जोखिम विचार गरी उपहार स्वरूप पाइएका पुराना किताब तथा पत्रपत्रिकाहरूलाई च्याम्बरमा हाली धमिराको औषधि गरेर मात्र पुस्तकालयभित्र मिसाउने गरिएको छ।

१.३.८ प्रयोगकर्ता

यस आर्थिक वर्ष पुस्तकालयमा प्रयोगकर्ताको रूपमा १,०८७ जनाले नाम दर्ता गरेका छन्। साथै, प्रयोगकर्ता सबैले आफ्नो नाम दर्ता नगर्ने हुनाले माथि उल्लिखित संख्या यथार्थमा अझै बढी हुनसक्छ। पुस्तकालयले प्रदान गर्दैआएको विभिन्न नि:शुल्क सेवा सुविधामध्ये पुस्तक, पुस्तिका, प्रतिवेदन, शोधपत्र, म्यागेजिन, आदि सामग्रीको प्रयोग ५,३४२ पटक भएका छन्। पत्रपत्रिकाका आर्काइभ हेर्न नाम दर्ता गर्नेको संख्या ४८० छ। यस तथ्यांकमा चौतारीका सदस्य, अनुसन्धाता र कर्मचारीले लिएको सेवा गणना गरिएको छैन । प्रयोगकर्ताहरूले आफ्नो ल्यापटप वा अन्य उपकरण मार्फत अध्ययन कक्षमा बसेर आफ्नो अध्ययन अनुसन्धानको प्रयोजनका लागि नि:शुल्क इन्टरनेट चलाउन सक्छन्। फोटोकपि र प्रयोगकर्तालाई आवश्यक सामग्रीको स्क्यान स:शुल्क रूपमा उपलब्ध गराउने सेवालाई पनि यस आर्थिक वर्षमा निरन्तरता दिइयो। पुस्तकालयमा रहेमा सामाग्रीहरु चौतारीका कर्मचारी, अनुसन्धाता र सदस्यहरूले ३,४३७ पटक प्रयोग गरिएको छ।

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

२। अनुसन्धान र ज्ञान उत्पादन

२.१. राजनीतिक प्रवाह-पथ : लोकतन्त्र र शासनपद्धति

२.१.१. संघीय संक्रमणकाल सम्बन्धी अनुसन्धान र बहस

गएका केही वर्षमा ओपन सोसाइटी फाउन्डेशनको सहयोगमा नेपालको संघीय संक्रमणकालबारे छलफल तथा प्रकाशनका कामहरू गरिएका थिए । जस अन्तर्गत काठमाडौँ र बाहिर गरी विभिन्न सेमिनार तथा कार्यशालाहरू आयोजना गरिए भने संघीयता बारेको सन्दर्भसूची तथा दुई ओटा पुस्तकहरू प्रकाशन गरिए । गत वर्ष नै सो परियोजना सम्पन्न भयो । यस वर्ष नेपालको संघीय संक्रमणकालबारे अनुसन्धान र प्रकाशनका कामहरू नभए पनि केही छलफलहरू गरिए जस अन्तर्गत डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर सँगको सहकार्यमा डेमोक्रेसी डाइलग अन्तर्गत धेरैजसो छलफलहरू आयोजना गरिएका थिए । केही छलफल भने कर्णाली डिस्कोर्स सोसाइटी सँगको सहकार्यमा गरिएका हुन् । ती छलफलको सूची निम्नानुसार छ :

16 July 2024/१ साउन २०८१
(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)
स्थानीय तहमा योजना तर्जुमा र बजेट विनियोजन अभ्यास
डा. सीता ढुंगाना, स्थानीय शासन विज्ञ/पूर्व-उपाध्यक्ष, गजुरी गाउँपालिका

20 August 2024/४ भदौ २०८१
(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)
नयाँ गठबन्धन र संविधान संशोधनको बहस
प्रदीप ज्ञवाली, उपमहासचिव नेकपा (एमाले) र गिरिराजमणि पोखरेल, उपमहासचिव, नेकपा (माओवादी केन्द्र)

1 September 2024/१६ भदौ २०८१
नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी र मगरातको परिकल्पना
डा. भोज विक्रम बुढामगर, स्वतन्त्र अनुसन्धाता

19 November 2024/४ मंसीर २०८१
(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)
दलहरूको आयव्यय र पारदर्शिता
भोजराज पोखरेल, पूर्व प्रमुख आयुक्त, निर्वाचन आयोग नेपाल; मनिष झा, प्रतिनिधिसभा सदस्य तथा कार्यवाहक प्रवक्ता, राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी; र शान्तिमाया तामाङ पाख्रिन, सदस्य, केन्द्रीय लेखा आयोग, नेकपा (एमाले)

24 December 2024/९ पुस २०८१
(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)
प्रस्तावित एकीकृत निर्वाचन व्यवस्थापन कानून र महिला प्रतिनिधित्व
डा. बिन्दा पाण्डे, स्थायी कमिटी सदस्य, नेकपा (एमाले)

14 January 2025/१ माघ २०८१
(कर्णाली डिस्कोर्स सोसाइटी र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)
काठमाडौँको संसदमा कर्णालीका नारी स्वर
कान्तिका सेजुवाल, संसद, नेपाली काँग्रेस; छिरिङ ल्हामु लामा (तामाङ), सांसद, नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र); र विनिता कठायत, संसद, राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी

21 January 2025/८ माघ २०८१
(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

उपलब्धि र चुनौतीको आलोकमा मधेश आन्दोलनका १८ वर्ष

तुलानारायण साह, राजनीतिक विश्लेषक र पुष्पा ठाकुर, उपाध्यक्ष, लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नेपाल

2 February 2025/२० माघ २०८१

Participation and Deliberation at the Local Level in the Federal Context of Nepal

Vishnu Kumari Tandon, PhD, Governance and Citizen Engagement Consultant, World Bank, Washington DC and Program Manager, International Commission for Dalit Rights (ICDR)

11 February 2025/२९ माघ २०८१

(कर्णाली डिस्कोर्स सोसाइटी र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

१० वर्षे जनयुद्ध : कर्णालीले के पायो, के गुमायो ?

नेत्र के.सी., पत्रकार/पूर्व संवाददाता, बीबीसी न्यूज नेपाली; मनऋषि धिताल, लेखक, *जनयुद्धकालीन डायरीहरू*, २०८०; र सत्य पहाडी, पूर्वमन्त्री तथा संविधानसभा सदस्य, नेकपा (माओवादी केन्द्र)

16 February 2025/४ फागुन २०८१

समानुपातिकको भार र चुनावी खर्चको मारमा महिलाको राजनीतिक प्रतिनिधित्व

दुर्गा कार्की, लेखक

18 February 2025/६ फागुन २०८१

(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

निर्वाचनमा 'थ्रेसहोल्ड'को बहस

डम्बर खतिवडा, अभियन्ता, नागरिक पहिलो अभियान र मीनबहादुर विश्वकर्मा, प्रचार विभाग प्रमुख / केन्द्रीय सदस्य, नेपाली काँग्रेस

15 April 2025/२ वैशाख २०८२

(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

परिवर्तनको बहस : संविधानभित्र कि बाहिर ?

हरि शर्मा, राजनीतिशास्त्री

13 May 2025/३० वैशाख २०८२

(कर्णाली डिस्कोर्स सोसाइटी र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

बजेटमा कर्णाली : कति सम्बोधन ? **कति उपेक्षा** ?

प्रकाश ज्वाला, प्रतिनिधि सभा सदस्य/पूर्व मन्त्री तथा उपाध्यक्ष, नेकपा (एकिकृत समाजवादी); सीता कुमारी राना, प्रतिनिधि सभा सदस्य तथा केन्द्रीय सदस्य, नेपाली काँग्रेस; र हरिहर न्यौपाने, अध्येता तथा विश्लेषक

20 May 2025/६ जेठ २०८२

(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

गणतान्त्रिक परिकल्पनाको दुई दशक

ठाकुरप्रसाद गैरे, प्रतिनिधिसभा सदस्य/पोलिटब्युरो सदस्य, नेकपा (एमाले)

15 July 2025/३१ असार २०८२

(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

लोकतन्त्रको कसीमा राजनीतिक दल र संस्कार

इन्द्र अधिकारी, राजनीतिक विश्लेषक

२.१.२. *मधेश र लुम्बिनी प्रदेशका युवा अधिकारकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम*

सन् २०१८ देखि मार्टिन चौतारीले पैदल अनुसन्धान (Barefoot Research) अवधारणा अन्तर्गत भुइँ तहमा काम गरिरहेका विभिन्न अधिकारकर्मीहरूलाई उनीहरूकै रुचि र अनुभवमा आधारित रही विविध विषयमाथि अनुसन्धान र लेखन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धिको उद्देश्य सहित विभिन्न चरणमा तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्दैआएको छ। सन् २०२३ सम्म नेशनल इन्डाउमेन्ट फर डेमोक्रेसीको आर्थिक सहयोगमा पहिलो चरणमा लुम्बिनी प्रदेशका १३ जना र दोस्रो चरणमा मधेश प्रदेशका १५ जना अधिकारकर्मीहरूलाई प्रतिस्पर्धात्मक विधिबाट छनोट गरी अनुसन्धान तथा लेखन प्रक्रियामा सहभागी गराइएको थियो भने सहभागीहरूले अनुसन्धान गरी लेखेका लेखहरूलाई समेटेर दुवै प्रदेशका छुट्टा छुट्टै दुई पुस्तकहरू (*पैदल अनुसन्धान : प्रयोग र उपलब्धि*; *मधेश प्रदेशमा पैदल अनुसन्धान*) प्रकाशन गरिएका थिए।

मार्टिन चौतारीकै नवीन अवधारणामा आधारित यस पैदल अनुसन्धान कार्यक्रमले यसको उपलब्धि र प्रभावका कारण निकै चर्चा पनि बटुल्यो। यसै अवधारणामा आधारित रही नेपालमा कार्यरत द एसिया फाउन्डेसनले लुम्बिनी र मधेश प्रदेशका सीमान्तकृत समुदायका अधिकारकर्मीहरूको अनुसन्धान तथा लेखन क्षमता विकास गर्न भनी पैदल अनुसन्धान परियोजना सञ्चालनका लागि गत वर्ष परियोजना प्रस्ताव आह्वान गरेको थियो। यसमा मार्टिन चौतारीले आवेदन दियो र छनोट पनि भयो। फाउन्डेसन सँगको सम्झौता अनुसार उक्त परियोजना सेप्टेम्बर २०२४ देखि अगस्त २०२५ सम्म लागू हुने उल्लेख थियो। जसमा मधेश प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशका १०/१० जना गरी जम्मा २० जना सीमान्तकृत समुदायका व्यक्तिहरूलाई उनीहरूले नै छानेका विषयमा अनुसन्धान तथा लेखनमा प्रशिक्षित गर्ने र कम्तिमा ३,००० शब्दका एक-एक ओटा मस्यौदा तयार पार्ने लक्ष्य लिइएको थियो।

यो परियोजनाका काम समाज कल्याण परिषद्बाट आवश्यक स्वीकृतिको प्रक्रियासँगै तोकिएको समयमै शुरू गरिएको थियो। केन्द्र र सम्बन्धित प्रदेशहरूमा परियोजनाका गतिविधिहरूलाई संयोजन र समन्वय गर्न काठमाडौंमा महेशराज महर्जन तथा दुवै प्रदेशमा एक-एक स्थानीय संयोजकहरू छनोट गरी परियोजनाका गतिविधिहरू अघि बढाइयो। पैदल अनुसन्धान कार्यक्रममा सहभागी हुन चाहने दुवै प्रदेशका सीमान्तकृत समुदायका सदस्यहरूबाट आवेदन आह्वान गर्दै अक्टोबर ३१, २०२४ सम्मको मिति दिइएको थियो। तोकिएको मिति सम्ममा दुवै प्रदेशबाट १२० जनाभन्दा बढी व्यक्तिहरूको आवेदन परेको थियो। नोभेम्बर अन्त, २०२४ सम्ममा ती आवेदकहरूको बायोडाटा अध्ययन गरी तथा योग्य ठहरिएका व्यक्तिहरूसँग प्रत्यक्ष भेटघाट वा टेलिफोनबाट कुराकानी गरी उनीहरूको अनुसन्धान अवधारणा, रुचि, निश्चित विषयमा पैरवी गरेको अनुभव र आवश्यक प्रतिबद्धता बुझे पश्चात् ४२ जनालाई प्रारम्भिक छनोट गरियो। प्रारम्भिक छनोटमा परेका व्यक्तिहरूले लुम्बिनी र मधेश प्रदेशमा भएका कार्यशालाहरूमा आ-आफ्ना अनुसन्धान अवधारणा प्रस्तुत गरेपश्चात् उनीहरूमध्ये हरेक प्रदेशमा १०-१० जना गरी डिसेम्बर पहिलो हप्तामा जम्मा २० जना पैदल अनुसन्धानकर्ताहरू छनोट गरी (हेर्नुहोस् अनुसूची ३) उनीहरूसँग करारनामा गरियो। छनोट भएका पैदल अनुसन्धानकर्ताहरूमा आधाभन्दा बढी महिला प्रतिनिधित्व थियो भने सबै जना सीमान्तकृत समुदायका थिए। कार्यक्रमको उद्देश्य अनुसार सबै पैदल अनुसन्धानकर्ताहरू ४० वर्षभन्दा मुनिका थिए।

पैदल अनुसन्धानकर्ताहरू छनोट गरे लगत्तै दुवै प्रदेशमा छुट्टाछुट्टै तीन दिने अनुसन्धानं विधि कार्यशाला आयोजना गरियो। लुम्बिनीमा यो कार्यशाला डिसेम्बर २६-२८, २०२४ मा र मधेश प्रदेशमा जनवरी ५-७, २०२५ मा आयोजना गरियो। यस कार्यशालामा मार्टिन चौतारीका अनुसन्धाताहरूका साथसाथै पूर्व पैदल अनुसन्धाताहरू, स्थानीय क्षेत्रमा रही सीमान्तकृत समुदायका विविध मुद्दामा काम गर्ने विज्ञहरूलाई प्रशिक्षक तथा स्रोत व्यक्तिका रूपमा निम्त्याइएको थियो।
यस कार्यशाला पश्चात् अनुसन्धाताहरूलाई सुपरिवेक्षण गर्न काठमाडौं तथा सम्बन्धित प्रदेशबाट मेन्टरहरू छनोट गर्ने प्रक्रिया शुरू गरिएको थियो भने पैदल अनुसन्धानकर्ताहरूलाई आ-आफ्नो अनुसन्धान अघि बढाउन निर्देशन दिइएको थियो। तर यसैबीच जनवरी अन्तिम हप्ता २०२५ मा अमेरिकी सरकारले युएसएड मार्फत प्रदान गरिएका सहायता रोक्न गरेको निर्णयका आधारमा

दातृ संस्था द एसिया फाउन्डेसनबाट तत्कालै लागू हुने गरी यो परियोजना स्थगित गर्नू भनी अनुरोध प्राप्त भयो । शुरूमा ९० दिनका लागि स्थगित गर्न अनुरोध गरिएको भए पनि अन्तत: कार्यक्रम नै खारेज हुनपुग्यो र यो पैदल अनुसन्धान कार्यक्रम बीचमै रोक्नुपर्ने अवस्था आयो । यस परियोजनामा संलग्न सबै कर्मचारी, परामर्शदाता तथा पैदल अनुसन्धानकर्ताहरूलाई सोही अनुरूप जानकारी गराएर कार्यक्रम अन्त्य गरियो ।

२.१.३ नागरिक समाजबारे अनुसन्धान र बहस

मार्टिन चौतारीले गएका वर्षहरूमा देशका विभिन्न स्थानमा आयोजना गरेका कार्यशालाहरूमा सहभागीहरूले सुनाएका अनुभव तथा धारणा र तीनै तहका सरकारहरूले जारी गरेका नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्थाको समीक्षा गरी एक अनुसन्धान प्रतिवेदनको पहिलो मस्यौदा गत वर्ष तयार पारिएको थियो । देवराज हुमागाईंद्वारा लिखित सो मस्यौदालाई आवश्यक परिमार्जन गरी यो वर्ष मार्टिन चौतारीको वेबसाइटमा प्रकाशन गरियो । नेपालमा गैरसरकारी संघसंस्था सञ्चालन गरिरहेका व्यक्तिहरूले नागरिक स्पेस खुम्चिँदै गएको अनुभव गरेको विषयलाई यस प्रतिवेदनले उजागर गरेको छ । साथै, सामाजिक संघसंस्था सम्बन्धी तीनै तहको सरकारका कानूनी प्रबन्धको विश्लेषणले पनि राज्य नागरिक समाजप्रति झन् अनुदार बन्न थालेको निष्कर्ष प्रतिवेदनमा छ । प्रतिवेदनको पूरा पाठ यो लिंकमा उपलब्ध छ: https://www.martinchautari.org.np/mc-publications/laws-and-practices-of-the-nepali-state-regarding-civil-society-organizations

यसका अतिरिक्त नागरिक समाजसँग सम्बन्धित एउटा प्यानल छलफल पनि मार्टिन चौतारीको नियमित छलफल शृंखला अन्तर्गत आयोजना गरियो । उक्त छलफलको विवरण यसप्रकार छ :

1 April 2025/१९ चैत्र २०८१

नेपालमा वैदेशिक सहयोगको प्रभावकारिता : विगतको समीक्षा र भावी रणनीति (प्यानल छलफल)

आस्था भट्ट, अर्थशास्त्री, इन्स्टिच्युट फर इन्टिग्रेटेड डेभलपमेन्ट स्टडिज

दिपक राज सापकोटा, कार्यकारी निर्देशक, करुणा फाउन्डेशन

योगनाथ पौडेल, पूर्वउपसचिव, अन्तराष्ट्रिय आर्थिक सहायता समन्वय महाशाखा, अर्थ मन्त्रालय

डा .वैकुण्ठ अर्याल, पूर्वमुख्यसचिव, नेपाल सरकार

सहजकर्ता: डा .उत्तम शर्मा, सिनियर रिसर्च साइनटिस्ट, इन्स्टिच्युट फर सोसल एण्ड इन्भाइरोमेन्ट रिसर्च - नेपाल

२.१.४ स्वास्थ्य र वातावरण सम्बन्धी बहस

यो आर्थिक वर्षमा पनि मार्टिन चौतारीले स्वास्थ्य र वातावरण सम्बन्धी ९ ओटा छलफल आयोजना गऱ्यो । ती छलफलको सूची निम्नानुसार छ :

5 August 2024/२१ साउन २०८१

Why the Chure Draft Bill?

Susmita Dhakal, PhD, Member of Rastrapati Chure Tarai Madhesh Conservation Development Board Nepal; and Naya Sharma Paudel, PhD, Environment and Governance Specialist

18 August 2024/२ भदौ २०८१

Co-creating a Shared Vision for a Regenerated Landscape: A Case Study of a Sub-urban Wetland in the Kathmandu Valley, Nepal

Anu Rai, President, Sustainability and Environmental Studies Endeavor (SENSE)

15 September 2024/३० भदौ २०८१

The National Health Insurance Program Design and Implementation Bottlenecks – Paving the Path towards Universal Health Coverage in Nepal: A Qualitative Study

Gaj Gurung, PhD, Senior Analyst in Sustainable Financing, Harm Reduction International, UK

3 December 2024/१८ मंसीर २०८१

पुस्तक छलफल

रमेश भुसाल लिखित *छालबाटो : कैलाशदेखि गङ्गासम्म* (२०८१)

मधुकर उपाध्या, जलाधार विज्ञ र रमेश भुसाल, लेखक

23 February 2025/११ फागुन २०८१

Exploring Sustainability in Trophy Hunting Practices at Dhorpatan Hunting Reserve, Nepal: A Balancing Act?

Kamal Thapa, PhD, Nepali Biodiversity Researcher/Chief Executive Officer, Dreamer Himalaya Expedition

4 March 2025/२० फागुन २०८१

From Tiger Victim to Conservation Hero: Understanding the Rebuilding Process of Wildlife Attack Survivors in Bardiya National Park

Nolwen Vouiller, PhD Candidate in Anthropology, EHESS-Paris, France and ULiège, Belgium

16 March 2025/३ चैत्त २०८१

मिथक तोड्दै गुलाबी संवाद : नेपालको यौन स्वास्थ्यका संवेदनशील सवालहरू

सबिता आचार्य; र करुणा देवकोटा; को-फाउण्डर/कन्टेन्ट क्रियटर, गुलाबी संवाद

22 April 2025/९ वैशाख २०८२

(क्लिन इनर्जी नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजनामा)

काठमाडौँ उपत्यकामा बढ्दो वायु प्रदूषण : के हाम्रा लागि यो सामान्य बन्दै गएको हो ?

अमिता थापा मगर, विज्ञ सहजकर्ता, एनडीसी पार्टनरसीप/प्राविधिक सल्लाहकार, नेपाल वायु सुधार अभियान; र इना मूल, वातावरणविद्/अनुसन्धाता

8 June 2025/२५ जेठ २०८२

Book Discussion

Implementing a Global Health Programme: Smallpox and Nepal

Dr Susan Heydon, Author, University of Otago; and Dr Anup Subedee, Kirtipur Hospital

२.२। ज्ञान उत्पादन र वितरण

२.२.१। मिडिया तथा डिजिटल अधिकार

यस वर्ष मिडिया तथा डिजिटल अधिकार सम्बन्धी निम्न छलफलहरू भए :

1 August 2024/१७ साउन २०८१

Livelihoods and Market of Photography and Photojournalism

Kabita Thapa, Gorkhapatra Sansthan; Prakash Mathema, AFP and Om Prakash Yadav, PhotoWalk Nepal

9 August 2024/३ भदौ २०८१

Nepal in Polish Print Media of the Interwar Period

Paulina Stanik, PhD Candidate, Faculty of Modern Languages, University of Warsaw, Poland

17 November 2024/२ मंसीर २०८१

Sexual Harassment Through Social Media: A Case of Girls Students in Balkumari, Lalitpur, Nepal

Geeta Shrestha, Asia Pacific Regional Planning, Monitoring and Evaluation Officer; International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC)

10 December 2024/२५ मंसिर २०८१

(कर्णाली डिस्कोर्स सोसाइटी र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

बोलीचाली र मिडियामा खस भाषाको प्रयोग

रमानन्द आचार्य, खस भाषा शब्दकोशकार र जगत वाशिष्ठ, खस जुम्ली भाषा पृष्ठ संयोजक, गोरखापत्र

9 March 2025/२५ फागुन २०८१

Legacy Media in Limbo: Traditional Media's Inability to Answer the Digital Challenge

Himali Dixit, Director, Special Projects, Himalmedia; and Binu Subedi, Journalist, Setopati

Moderator: Eva Kafle, Kathmandu University School of Arts

२.२.२। शिक्षा अनुसन्धान

२.२.२क। नेपालमा विद्यालय शिक्षाको इतिहास, सन् १९००-१९९०

स्पेन्सर फाउन्डेशन, अमेरिकाको आर्थिक सहयोगमा अप्रिल २०२३ बाट "नेपालमा विद्यालय शिक्षाको इतिहास सन् १९००-१९९०" अनुसन्धान परियोजना शुरू भएको छ। विशेष गरी नेपालमा विद्यालय शिक्षाको "सामुदायिक इतिहास" लेखनमा केन्द्रित उक्त अनुसन्धान परियोजना मार्च २०२६ सम्म सञ्चालन हुनेछ। चौतारीका शिक्षा समूहका अनुसन्धाताहरू विद्यालय शिक्षाको इतिहासका विभिन्न पक्षबारे अनुसन्धान गरिरहेका छन्। यो परियोजना अन्तर्गत यो वर्ष अर्जुन पन्थीले भोजपुरको दिङ्लास्थित संस्कृत पाठशाला र त्यसका संस्थापक षडानन्द अधिकारी र देवेन्द्र उप्रेतीले कृष्णप्रसाद कोइराला र उनले राणा कालमा सार्वजनिक शिक्षा विस्तारका लागि गरेका विभिन्न प्रयत्नबारे अनुसन्धान गरेका थिए। त्यसै गरी, राणाकालको अन्ततिर शुरू भई २००७ सालपछि नेपालमा बोर्डिङ स्कूल खोल्न भएका विभिन्न प्रयासबारे लोकरञ्जन पराजुली र रुख गुरुङले अनुसन्धान गरेका थिए। त्यस्तै, शिक्षामा तामाङ समुदायको लैंगिक असमानता सम्बन्धी सन्जिला मोक्तानले अनुसन्धान गरेकी थिइन्। यिनै अनुसन्धानका उपजका रूपमा पन्थी, उप्रेती, पराजुली र गुरुङका लेखले *समाज अध्ययन* अंक २० [शिक्षा-इतिहास विशेष] मा स्थान पाएका छन् (थप तल)। यसै परियोजना अन्तर्गत बिर्सना श्रेष्ठले चन्द्रकान्ता मल्ल र उनको नेतृत्वमा खोलिएको कन्या पाठशाला, सन्जिला मोक्तानले वि.सं. २००३ सालमा काठमाडौँ न्यौखामा खोलिएको कन्या मन्दिर विद्यालय, देवेन्द्र उप्रेतीले राणाकालको उत्तरार्धतिर धरानमा स्कूल खोल्न भएका विभिन्न प्रयत्न र रुख गुरुङले स्याङ्जामा राणा कालमा खुलेको

भाषा पाठशालाको अनुसन्धान गरिरहेका छन् । त्यसै गरी, सेन्ट जेभियर्स स्कूलमा पढ्दाका अनुभवमा आधारित भएर प्रत्यूष वन्तले एक संस्मरणात्मक आलेख लेख्दैछन् भने लोकरञ्जन पराजुलीले पोखराको पहिलो आधुनिक विद्यालयबारे अनुसन्धान गर्दैछन् ।

नेपालमा विद्यालय शिक्षाको इतिहासका विभिन्न पक्षका केन्द्रित रहेर चौतारीका अनुसन्धाताले गत वर्ष झै यस वर्ष पनि विभिन्न प्रस्तुति दिए । सोसल साइन्स वहा:ले २०२४ को जुलाई अन्तिम हप्ता आयोजना गरेको "The Annual Kathmandu Conference on Nepal and the Himalaya" मा प्रत्यूष वन्तले गोपाल पाण्डे र "राष्ट्रभाषा शिक्षा प्रणालीबारे, लोकरञ्जन पराजुलीले नेपालमा सह-शिक्षाको बहसबारे र रुख गुरुङले भारतको देहरादूनमा स्थापित थमन होस्टलबारे कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए । सेप्टेम्बर १३, २०२४ मा चौतारीले काभ्रेपलान्चोकस्थित दाप्चामा "दाप्चाको शैक्षिक इतिहास : शिक्षामा स्थानीय समुदायको पहुँच" विषयक खुला छलफल कार्यक्रम आयोजना गरेको थियो । शैक्षिक इतिहासमा रुचि राख्ने करिब दुई दर्जन स्थानीय सहभागीहरू उपस्थित सो कार्यक्रममा दाप्चाको शैक्षिक इतिहासबारे सन्जिला मोक्तानले प्रस्तुति दिएकी थिइन् । त्यसै गरी, मार्टिन चौतारी, काठमाडौँ, पाठक मञ्च र उन्नत नीति इन्स्टिच्युट, बुटवलको संयुक्त आयोजनामा डिसेम्बर २७, २०२४ मा बुटवलमा "नेपालमा प्राज्ञिक अनुसन्धान परम्परा र शिक्षाको 'गैर राज्यकेन्द्रित' इतिहास लेखन" विषयक खुला संवाद कार्यक्रम राखिएको थियो । सो कार्यक्रममा मार्टिन चौतारीबाट प्रत्यूष वन्त, लोकरञ्जन पराजुली र देवेन्द्र उप्रेतीले बोलेका थिए । साथै, नोभेम्बर २७ देखि २९, २०२४ मा मार्टिन चौतारीमा आयोजित चौतारी वार्षिक सम्मेलनमा विद्यालय शिक्षाको इतिहासबारे दुई ओटा प्यानल छलफल आयोजना गरिएको थियो । जसमध्ये पहिलो प्यानलमा अर्जुन पन्थी, देवेन्द्र उप्रेती र सन्जिला मोक्तान र दोस्रो प्यानलमा लोकरञ्जन पराजुली, रुख गुरुङ र प्रत्यूष वन्तले प्रस्तुति दिएका थिए (हेर्नुहोस्, https://martinchautari.org.np/blogs/chautari-annual-conference-2024-program-schedule) । काठमाडौँ महानगरपालिकाले जुन २७-२८, २०२५ मा आयोजना गरेको Educational Conference on Enabling Innovations in Education Planning & Implementation मा चौतारीका अनुसन्धाताद्वय लोकरञ्जन पराजुली र देवेन्द्र उप्रेतीले "सङ्घीय शिक्षा ऐन" निर्माणमा भएको अलमल र ढिलाइबारे प्रस्तुति दिएका थिए । विद्यालय शिक्षाबारे चौतारीले गरेका अनुसन्धानको उपजहरू विभिन्न स्वरूपमा बाहिर आएका छन्, जसको विवरण यसप्रकार छ :

लेख

- उप्रेती, देवेन्द्र । २०८२ । कृष्णप्रसाद कोइराला र पूर्वी नेपालमा "आधुनिक शिक्षा" को शुरूआती विस्तार (सन् १९१०–१९५१) । *समाज अध्ययन* २० : १३३–१८६ ।
- पन्थी, अर्जुन । २०८२ । षडानन्द "गुरु महाराज" बनेपछि : पूर्वी नेपालको दिङ्लामा संस्कृत पाठशालाको उदय तथा व्यवस्थापन (वि.सं. १९५५–२०१५) । *समाज अध्ययन* २० : ६५–१३२ ।
- पराजुली, लोकरञ्जन र रुख गुरुङ । २०८२ । नेपालमा "बोर्डिङ" स्कूलको इतिहास : प्रारम्भिक अध्ययन । *समाज अध्ययन* २० : २११–२४५ ।

टिप्पणी

- उप्रेती, देवेन्द्र । २०८२ । स्कूल खोलेको आरोपमा सर्वस्व सहित जन्मकैद । *शिक्षक* १८(१६८) : ५४–५६ ।
- उप्रेती, देवेन्द्र । २०८२ । 'नेपाली राज्यको चरित्र शिक्षा विरोधी' (प्रजु पन्त सँगको कुराकानी) । *उकेरा*, जेठ २५ ।
- उप्रेती, देवेन्द्र । २०८२ । सन् १८७८ : नेपालमा विदेशी पाठ्यक्रमको प्रवेश । *शिक्षक* १८(१६६) : ५०–५३ ।
- उप्रेती, देवेन्द्र । २०८१ । नारायणबहादुर, डबल एमएको प्रस्ताव : गोर्खा विश्वविद्यालय । *शिक्षक* १७(१६४) : ५९–६१।

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

- उप्रेती, देवेन्द्र । २०८१ । करफोक शिक्षा सम्मेलन - २००९ र 'साक्षर बाहिनी' । *शिक्षक* १७(१६२): ५४–५६ ।
- उप्रेती, देवेन्द्र । २०८१ । चन्द्रशमशेरको शिक्षा नीतिको आलोचना । *शिक्षक* १७(१६०): ५६–५७ ।
- उप्रेती, देवेन्द्र । २०८१ । कृष्णप्रसाद कोइराला : एक प्रगतिशील शैक्षिक अभियन्ता । *शिक्षक* १७(१५८) : ५६–५७ ।
- पराजुली, लोकरञ्जन । २०८२ । पद्मकन्या : महिला चेतनाको गेट । *कान्तिपुर (कोसेली)*, असार २१, पृ. ४ ।
- Onta, Pratyoush. 2025. St Xavier's at 75. *The Kathmandu Post*, July 14.
- Onta, Pratyoush. 2024. Revisiting the 'Rashtrabhasha Shiksha Pranali'. *The Kathmandu Post*, July 19.

माथि उल्लिखित लेख बाहेक, सोसल साइन्स बहा:ले जुलाई अन्तिम हप्ता, २०२५ मा सार्वजनिक गर्ने डिजिटल प्लेटफर्म *The Commons* मा शिक्षामा तामाङ समुदायको लैङ्गिक असमानताबारे सन्जिला मोक्तान, नेपालमा सह-शिक्षाको शुरूआती बहसबारे लोकरञ्जन पराजुलीको लेख तथा *संकथन*को दोस्रो अंकमा मणिसिंह गुरुङ र गोर्खा पाठशालाबारे रुख गुरुङ एवं नेपालमा प्रारम्भिक कालको विद्या विमर्शबारे देवेन्द्र उप्रेतीको लेख प्रकाशित हुँदैछन् ।

नेपालमा विद्यालय शिक्षाको इतिहासमा केन्द्रित रहेर मार्टिन चौतारीले यो वर्ष थप दुईओटा कार्यशाला समेत आयोजना गरेको थियो । शैक्षिक इतिहास लेखनको प्रमुख धार-प्रवृत्ति नेपालमा कस्तो छ ? के यो धार-प्रवृत्तिभन्दा भिन्न तरिकाले पनि नेपाली शैक्षिक इतिहास लेख्न सकिन्छ ? सकिन्छ भने त्यो कसरी, र त्यसका लागि अनुसन्धान-स्रोत या "फिल्ड" के-के हुन सक्छन् ? जस्ता विषयमा केन्द्रित रही अगष्ट ८, २०२४ मा "नेपालमा शिक्षा-इतिहास लेखन : अनुसन्धान-विधि कार्यशाला" आयोजना गरिएको थियो (हेर्नुहोस्, https://martinchautari.org.np/public/events/nepalma-shiksha-itihas-lekhan-anusandhan-bidhi-karyashala) । शिक्षा अनुसन्धानमा रुचि राख्ने डेढ दर्जन कार्यशालामा सहभागी भएका थिए । त्यसै गरी, सेप्टेम्बर २९, २०२४ मा मार्टिन चौतारीले "नेपालमा विद्यालय शिक्षाको इतिहास : अनुसन्धान कार्यशाला" आयोजना गरेको थियो । सो कार्यशालामा कृष्णप्रसाद कोइराला र पूर्वी तराईमा "आधुनिक शिक्षा" को विस्तारबारे देवेन्द्र उप्रेती, नेपालमा सह-शिक्षा बारेको प्रारम्भिक बहसबारे लोकरञ्जन पराजुली, तामाङ समुदायमा शिक्षामा भएको लैङ्गिक असमानताबारे सन्जिला मोक्तान र गोपाल पाण्डे र नेपाली शिक्षा परिषद्को "राष्ट्रभाषा शिक्षा प्रणाली"बारे प्रत्यूष वन्तले कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए (हेर्नुहोस्, https://martinchautari.org.np/public/events/history-of-school-education-in-nepal) ।

त्यसै गरी, आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा शिक्षा अन्तर्गत निम्न छलफलहरू सम्पन्न भए :

11 August 2024/२७ साउन २०८१

षडानन्द 'गुरु-महाराज' बनेपछि : पूर्वी नेपालको दिङ्लामा जमिनमाथिको पहुँच, संस्कृत पाठशालाको उदय तथा व्यवस्थापन (१९५५-२०१५)

अर्जुन पन्थी, अनुसन्धाता, मार्टिन चौतारी

17 September 2024/१ असोज २०८१

(डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

सफलताको कसीमा राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम

लोकेन्द्र विश्वकर्मा, पत्रकार

22 September 2024/६ असोज २०८१

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

The History of History: A Discussion on the Past, Present, and Potential Future of Nepali History Education in Schools

Eva Kafle, Kathmandu University School of Arts

7 January 2025/२३ पुस २०८१

Access to Quality Education in Nepal

Monal Bhattarai, Managing Director, Canopy Nepal

4 February 2025/२२ माघ २०८१

Building a Classroom: Actionable Insights in School-Level Education Reform

Monal Bhattarai, Managing Director, Canopy Nepal; Natasha Kafle, Partnership Manager, UWS Nepal; and Sachet Manandhar, Executive Director, Karkhana Samuha

Moderator: Eva Kafle, Kathmandu University School of Arts

2 March 2025/१८ फागुन २०८१

Inviting Care into Learning: Reflections from a Language Classroom

Nasala Chitrakar, Thames International College

23 March 2025/१० चैत २०८१

Research Seminar Series

Paper I - **Exploring the Adequacy and Satisfaction of Resources in Achieving Wellbeing for Students with Disabilities: A Case Study of Bhojpur District**

Barsha Manandhar, Bachelor in Community Development, Kathmandu University School of Arts

Paper II - **An Analysis of the Policy and Practice Gaps Regarding the Availability of Resources for Students with Disabilities: A Case Study of Disability Schools in Bhojpur District**

Narayani Chaudhari, Bachelor in Community Development, Kathmandu University School of Arts

27 April 2025/१४ वैशाख २०८२

प्रतिकूलतामै उदाएको शैक्षिक जनजागरण : राणाकालको उत्तरार्धपछि स्कूल सञ्चालनको “धरान मोडेल”

देवेन्द्र उप्रेती, अनुसन्धाता, मार्टिन चौतारी

२.२.२ ख। नेपालमा उच्चशिक्षा सुधार एवं समाज विज्ञान अनुसन्धानबारे सार्वजनिक बहसको प्रवर्द्धन

मार्टिन चौतारीले नेपालको उच्च शिक्षा सुधार एवं समाज विज्ञानबारे सार्वजनिक बहस एवं अनुसन्धान गर्दैआएको छ। चौतारीभन्दा बाहिरका व्यक्तिहरूलाई समाज विज्ञानमा आधारित रही लेख/टिप्पणी/संस्मरण लेखाउने र चौतारीको वार्षिक जर्नल *समाज अध्ययन*मा छाप्ने कार्य गत वर्ष झैँ यस वर्ष पनि गरियो। यसका साथै, उच्च शिक्षाका विभिन्न पक्षबारे केन्द्रित रही चौतारीका अनुसन्धाता प्रत्यूष वन्तले द *काठमाडौं पोष्ट*मा लेख्दै आएको पाक्षिक नियमित स्तम्भले यो वर्ष पनि निरन्तरता पायो। नेपालमा उच्च शिक्षाको वहस प्रवर्द्धनमा यी लेखहरू सहयोगी बन्न सक्नेछन्। यो आर्थिक वर्ष वन्तका निम्न नौ ओटा लेख द *काठमाडौं पोष्ट*मा प्रकाशित भएका छन्।

- 2024. Does Everything Need a Business Plan? *The Kathmandu Post*, 2 August.
- 2024. On the Samsodhan Mandal’s Pathashala. *The Kathmandu Post*, 16 August.
- 2024. Archives of Encounters in the 1950s. *The Kathmandu Post*, 13 Sept.

- 2024. Teaching and Research Institutions. *The Kathmandu Post*, 4 Oct.
- 2024. On Edited Volumes. *The Kathmandu Post*, 18 Oct.
- 2024. On University Presses. *The Kathmandu Post*, 1 Nov
- 2024. On Producing Diverse Historians. *The Kathmandu Post*, 15 Nov
- 2024. On the Proposed National Book Policy. *The Kathmandu Post*, 6 Dec
- 2024. On the Accountability of Academic NGOs. *The Kathmandu Post*, 27 Dec.

अर्का अनुसन्धाता लोकरञ्जन पराजुलीले लेखेको नेपालको पहिलो महिलो कलेजको इतिहास सम्बन्धी लेख असार २१, २०८२ को कान्तिपुर (कोसेली) मा प्रकाशन भयो।

यस वर्ष चौतारीले उच्च शिक्षाबारे आयोजना गरेका छलफल कार्यक्रम यसप्रकार छन् :

28 July 2024/१३ साउन २०८१
उच्च शिक्षाको लागि संघर्ष : समानता फाउण्डेशनका विद्यार्थीहरूको यात्रा
प्रेरणा तामाङ; दिपा अमगाई; जय कुमार सहनी; अंकित गिरी: फेलो, समानता फाउण्डेशन र श्रोचिस कार्की, कार्यकारी निर्देशक, समानता फाउण्डेशन

4 August 2024/20 साउन २०८१
South Asian Discourse in Chinese Academia with Perspective from Nepal
Raunab Singh Khatri, Co-founder, The Araniko Project and PhD Student, Peking University; and Aneka Rebecca Rajbhandari, Co-founder, The Araniko Project

8 September 2024/२३ भदौ २०८१
Encouraging Girls in STEM Pathways: A Multi-Stakeholder Perspective and Participation
Dikshya Khadka, Researcher; Udeshya Girls in STEM; Bhawana Shrestha, PhD, Co-founder, My Emotions Matter; and Richa Neupane, Co-founder, Udeshya Girls in STEM

1 December 2024/१६ मंसीर २०८१
Youth Exodus from Chitwan: Seeking Education and Employment Abroad
Uttam Sharma, PhD, Research Fellow, Center for Global Health Equity, University of Michigan, USA

22 December 2024/७ पुस २०८१
Social Science Training at the Undergraduate Level in Nepal's Universities: Some Experiences and Challenges
Birsana Shrestha, Martin Chautari and Nunamphung Edingo, Thames College

5 January 2025/२१ पुस २०८१
Reflections on Transdisciplinary Research Journey and PhD by Publication Strategies
Anup Shrestha, PhD, Associate Professor, University of Southern Queensland, Australia
Discussant: Roshee Lamichhane, Assistant Professor, Kathmandu University School of Management (KUSOM)

18 May 2025/४ जेठ २०८२

नेपालका विश्वविद्यालयमा एमफील पढ्दाका सिकाइ र अनुभव

प्रतिभा राई, डिपार्टमेन्ट अफ डेभलपमेन्ट एजुकेशन, काठमाडौँ विश्वविद्यालय र सिर्जना तामाङ, मानवशास्त्र केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय

1 June 2025/१८ जेठ २०८२

A Conversation on Early Career Academic Experiences in the UK and USA

Uma Pradhan, Associate Professor, University College London, UK and Amy Johnson, Assistant Professor, Georgia College and State University, USA

Moderator: Seira Tamang, Martin Chautari

२.२.२ग । औपचारिक तथा अनौपचारिक ज्ञानको क्षेत्र प्रवर्धन

मार्टिन चौतारीका समस्त गतिविधिहरू औपचारिक तथा अनौपचारिक ज्ञानको क्षेत्रलाई विस्तार तथा प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यबाट प्रेरित छन् । यसमा माथि उल्लिखित परियोजना/विषय केन्द्रित गतिविधिका अलावा चौतारीको रुचि र उद्देश्य अनुरूप नियमित तथा अतिरिक्त क्रियाकलापहरू पनि पर्दछन् । यस सिलसिलामा मार्टिन चौतारीले हरेक वर्ष झैँ यस वर्ष पनि *स्टडिज इन नेपाली हिस्ट्री एण्ड सोसाइटी*का दुई ओटा अंक तथा *समाज अध्ययन*को एउटा अंक तयार पाऱ्यो, जसको विवरण माथि प्रकाशन खण्डमा दिइसकिएको छ । त्यसै गरी, त्यसै गरी, हरेक वर्ष आयोजना गर्ने गरिएको चौतारी वार्षिक सम्मेलन पनि २७-२९ नोभेम्बर २०२४ मा सम्पन्न गरियो जसबारे माथि नै उल्लेख भइसकेको छ । साथै, सन् २०२५ को वार्षिक सम्मेलन २६-२८ नोभेम्बरका लागि निर्धारण गरिएको छ भने यसका लागि अनुसन्धान सार (Abstracts) आह्वान गरिएकोमा तोकिएको मिति जुन ३०, २०२५ सम्ममा करिब ११५ ओटा सार प्राप्त भएका छन् । यी अनुसन्धान सार सम्मेलन आयोजक समितिले मूल्यांकन गरी जुलाई २०२५ भित्रैमा छनोटको काम गर्नेछ । त्यसै गरी मार्टिन चौतारीले यस वर्ष एउटा रिडिङ सेमिनार आयोजना गऱ्यो । Unravelling New Layers of Caste: Embodiment, Affect, Emotion, and Performative शीर्षकमा भएको यो सेमिनार अगस्ट ७ देखि सेप्टेम्बर ११, २०२५ सञ्चालन भएको थियो भने यो सेमिनारको संयोजना अमर विश्वकर्माले गर्नुभएको थियो । यसबारे माथि छलफल, कार्यशाला तथा सम्मेलन खण्डमा नै चर्चा भइसकेको छ । मार्टिन चौतारीले गत वर्ष *ऊर्जा खबर* सँगको सहकार्यमा शुरू गरेको ऊर्जा नीति संवादले यस वर्ष पनि निरन्तरता पायो ।

ती बाहेक चौतारीको नियमित शृंखला अन्तर्गत औपचारिक तथा अनौपचारिक ज्ञान प्रवर्द्धनको उद्देश्यले भएका छलफलहरू निम्नानुसार छन् :

7 December 2024/२ पुस २०८१

Collaborative Learning through "Swayambhu Stories": Representing Buddhism, Preserving Cultural Heritage & the Challenges and Affordances of Decolonial Digital Worlding

Lauren Leve, Associate Professor of Religious Studies, University of North Carolina, Chapel Hill; Ritu Buddhacharya, Team Member, Swayambhu Stories Project; Raj Bikram Maharjan, CEO, Galli Maps; Alina Tamrakar, Architect; and Alok Siddhi Tuladhar, Co-founder, Impact Productions Nepal

6 June 2025/२३ जेठ २०८२

Additional Research Seminar

Organized by Association for Nepal and Himalayan Studies–Kathmandu Center and Martin Chautari

The Roles of Nepal's Artists in Bhutanese Art History

Ariana Maki, Assistant Professor, Department of Art and Design, University of Idaho, USA

22 June 2025/८ असार २०८२

मौखिक ज्ञान र लिखित इतिहास : शुद्धीकरण र सम्भावना

भोगीराज चाम्लिङ, स्वतन्त्र अनुसन्धाता

6 July 2025/२२ असार २०८२

समाज विज्ञान अनुसन्धानबारे प्रत्यूष वन्तसँग खुला अन्तर्क्रिया

प्रत्यूष वन्त, मार्टिन चौतारी

२.२.२घ। नेपालको सामाजिक, सांस्कृतिक एवं भौतिक अवस्थामा आएको ऐतिहासिक रूपान्तरणबारे सामूहिक बुझाइ

यस अन्तर्गत यो आ.व. मा निम्न पाँच ओटा पुस्तकहरू प्रकाशन गर्ने लक्ष्य लिइएको थियो।

- *Food Crisis in Karnali: A Historical and Politico-economic Perspective* by Jagannath Adhikari
- *Nepal during the Long 1950s* edited by Pratyoush Onta, Lokranjan Parajuli and Mark Liechty.
- *Kathmandu Reader* edited by Benjamin Linder
- *Infrastructures of Democracy: State Building as Everyday Practice in Nepal's Agrarian Districts* edited by Katharine Rankin, et. al
- *The Cultural Politics of the Panchayat Era.*

उल्लिखितमध्ये पहिलो तीन पुस्तक यो वर्ष प्रकाशन गरियो जसबारे माथि प्रकाशन सम्बन्धी खण्डमा चर्चा गरिसकिएको छ। बाँकी दुई पुस्तकहरू भने सम्बन्धित लेखकहरूबाट अन्तिम मस्यौदा प्राप्त हुन ढिला भएका कारण र तिनको सम्पादन गर्न नभ्याइएका कारण प्रकाशन गर्न सकिएन। आउँदो आ.व. मा तिनको प्रकाशन गर्ने योजना छ। यो वर्ष महेशराज पन्तले जयतु संस्कृतम् आन्दोलन र संस्कृत शिक्षा; र निराजन काफ्ले र राजन खतिवडाले नेपालमा औपचारिक शिक्षा थालनी अघिको शैक्षिक अवस्थाबारे प्रकाश पार्ने पाँच दस्तावेजबारे तयार गरेका लेख *समाज अध्ययन* जर्नलको अंक २० मा प्रकाशित गरिएको छ। यी बाहेक मार्टिन चौतारीको पुस्तकालयमा विभिन्न महत्त्वपूर्ण ऐतिहासिक सामग्री संकलन गर्ने र स्क्यान गर्ने कामलाई पनि निरन्तरता दिइयो जसबारे माथि पुस्तकालय खण्डमा चर्चा गरिसकिएको छ।

मार्टिन चौतारीको नियमित छलफल शृंखलामा समाज, राजनीति र इतिहास सम्बन्धी केही छलफलहरू आयोजना गरिएका थिए, जसको विवरण निम्नानुसार छ :

10 September 2024/२५ भदौ २०८१

Book Discussion

(कर्णाली डिस्कोर्स सोसाइटी र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

Food Crisis in Karnali: A Historical and Politico-economic Perspective

Basanta Acharya, Independent Consultant in Democracy and Governance; Jagannath Adhikari, Author; and Yamuna Ghale, PhD, Research Lead, Nepal Center for Contemporary Research (NCCR)

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

1 October 2024/१५ असोज २०८१

Marriages among Nepal's Maoist Former Combatants

CP Aryal, PhD Candidate, Department of Sociology, South Asian University, New Delhi

6 October 2024/२० असोज २०८१

Mapping Inclusivity in Nepal's Connectivity Discourse

Prakash Bhandari, PhD Candidate, Department of International Relations, South Asian University, New Delhi

20 October 2024/४ कात्तिक २०८१

On Cultural Misunderstandings and Distortions: Two Cases among the Magars and the Newars

Marie Lecomte-Tilouine, CNRS Senior Researcher and Member of Laboratoire d'Anthropologie sociale, Collège de France, Paris

10 November 2024/२५ कात्तिक २०८१

Book Discussion

Jointly organized with Vajra Books and South Asia Institute Kathmandu; Branch Office of Heidelberg University

***Homicide Law in 19th-Century Nepal: A Study of the Muluki Ains and Legal Documents* (2024, Vajra Books)**

Triratna Manandhar, Former Professor of History, Tribhuvan University; Shubhanga Pandey, Doctoral Student in History, University of California, Los Angeles (by video recording); and Rajan Khatiwoda, Author/Research Associate, Heidelberg University and Heidelberg Academy of Sciences and Humanities

24 November 2024/९ मंसीर २०८१

The "Polygamous Nepali Migrants" in N.K. Rustomji's Writing about the Eastern Himalaya

Swati Chawla, PhD, Associate Professor, Jindal School of Liberal Arts and Humanities, O.P. Jindal Global University, India

8 December 2024/२३ मंसिर २०८१

Inhabiting Postsecular Nepal: Majoritarianism, Power, and Religion

Enrico Beltramini, Notre Dame de Namur University, Belmont, California, USA

29 December 2024/१४ पुस २०८१

पुस्तक छलफल

सुधीर शर्मा लिखित *भिक्षु, व्यापार र विद्रोह* (सन् २०२४) र *हिमालपारिको हुरी* (सन् २०२४) माथि छलफल

चन्द्र देव भट्ट, राजनीतिक विश्लेषक/अनुसन्धाता; र सुधीर शर्मा, लेखक

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

12 January 2025/२८ पुस २०८१

Socialising Tomorrow's Cities: A Concept and Practice

Dilli Prasad Poudel, Senior Researcher, Southasia Institute of Advanced Studies (SIAS)

19 January 2025/६ माघ २०८१

Odor and Empire: Smell and 'Civilization' in Imperial India and the Philippines

Andrew Rotter, Charles A. Dana Professor of History and Peace and Conflict Studies, Emeritus, Colgate University, USA

26 January 2025/१३ माघ २०८१

(Jointly organized with South Asia Institute Kathmandu Branch Office of Heidelberg University)

From Maize to Roses: Understanding Livelihood Transformations of Tibetan Refugees in South India through Evolving Home Gardening Practices

Hanna Geschewski, Doctoral Researcher, Human Geography; Chr. Michelsen Institute (CMI) and University of Bergen, Norway

20 April 2025/७ वैशाख २०८२

(खाद्यका लागि कृषि अभियान र मार्टिन चौतारीको संयुक्त आयोजना)

कोही किन खेती गरोस् ?

उद्धव अधिकारी, संयोजक, खाद्यका लागि कृषि अभियान; कृष्णप्रसाद पौडेल, कृषिविद्; र सुजाता तामाङ, अनुसन्धाता

सहजकर्ता : टीका भट्टराई, शिक्षाकर्मी

11 May 2025/२८ वैशाख २०८२

शेर्पा जातिभित्रका फरक शेर्पा : ताप्लेजुङका" मैवाखोले शेर्पाहरू"

दिलविक्रम आङदेम्बे, स्वतन्त्र अनुसन्धाता

30 May 2025/१६ जेठ २०८२

Book Discussion

Kathmandu: A Reader

Benjamin Linder, Editor (via video recording); Pranaya Rana, Writer/Journalist; Rachana Upadhyaya, PhD Researcher, University of Bristol; and Sumina Rai Karki, Public Policy and Governance Expert

3 June 2025/२० जेठ २०८२

भारतका बौद्धहरू महाबोधि महाविहार मुक्ति आन्दोलनमा किन लागिरहेका छन् ?

बसन्त महर्जन, लेखक तथा बौद्ध अध्येता

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

३। प्रशासन

३. १। प्रशासन र वित्त

मार्टिन चौतारीमा यस वर्ष अघिल्ला वर्ष नै शुरू भएका दुई ओटा वित्तीय स्रोत (परियोजनाहरू) चालु रहे । तिनमा अप्रिल १, २०२३ देखि शुरू गरिएको स्पेन्सर फाउण्डेसनको सहयोगमा सञ्चालित History of the Public School Education in Nepal (1900-1990) नामक परियोजना थियो । त्यस्तै, नर्वेस्थित फ्रेन्ड्स अफ मार्टिन चौतारी समूहका एरिक हफ्टनले चौतारीलाई जुलाई १, २०२३ देखि दिँदैआएको संस्थागत सहयोग पनि जारी छ ।

यस आ.व. मा द एसिया फाउन्डेसन मार्फत युएसएको सहयोगप्राप्त परियोजना Enhancing the Capacity of Women, Youth and Marginalized Communities through Barefoot Research Activity नामक एक वर्षे परियोजना सेप्टेम्बर १, २०२४ देखि शुरू गरिएको थियो । यो द एसिया फाउण्डेसनद्वारा कार्यान्वित USAID Civil Society and Media कार्यक्रम मातहतकै एक परियोजना थियो । दातृ संस्थाद्वारा सञ्चालित सो कार्यक्रम नै रद्द भएका कारण फेब्रुअरी २६,२०२५ मा मार्टिन चौतारीले सञ्चालन गर्दैआएको परियोजना पनि बीचमै बन्द हुनपुग्यो ।

मार्टिन चौतारीले गत वर्षदेखि नै संस्थागत दीगोपनको उद्देश्यले एक अक्षय कोष खडा गरेको छ । सो कोषमा व्यक्तिगत वा संस्थागत रूपमा आर्थिक योगदान गर्न चौतारीले सार्वजनिक वा व्यक्तिगत रूपमा इमेल वा चिठी लेखेर आह्वान गर्दै आएको छ । यो कोषमा यस आ.व. को अन्त सम्ममा सावाँ र ब्याज समेत गरी रु. ९५ लाख भन्दा बढी रकम जम्मा भएको छ । जम्मा हुँदै गएको रकमलाई समय समयमा एक वर्षे मुद्दती खाता खोली राख्ने गरिएकाले अक्षय कोषको रकम विभिन्न मुद्दति खाता तथा वचत खातामा रहेको छ ।

गत वर्षको मार्टिन चौतारीको वार्षिक साधारण सभा भदौ २९, २०८१ (सेप्टेम्बर १४, २०२४) मा बसेको थियो । सो सभाले मार्टिन चौतारीको आ.व. २०८१/०८२ का लागि वार्षिक कार्ययोजना तथा बजेट एवं आ.व. २०८०/०८१ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन र वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमाथि छलफल गरी पारित गरेको थियो । साथै, मार्टिन चौतारीको विधान अनुसार अध्यक्ष र तीन जना कार्यसमिति सदस्यहरूको पदावधि सकिएकोले सो स्थानमा अध्यक्षमा कुमार पाण्डे तथा उपाध्यक्षमा कैलाश राई अनि सदस्यहरूमा प्रमोद भट्ट र सुरेन्द्रमान शाक्यलाई चयन गर्‍यो ।

यस आ.व. मा मार्टिन चौतारीका सहायक प्रशासन तथा वित्त अधिकृत रोशनी घिमिरेले व्यक्तिगत कारण देखाई माघ १, २०८१ देखि लागू हुने गरी राजीनामा दिनुभयो । त्यस्तै, मार्टिन चौतारीको प्रशासन सहायक पदमा खुला प्रतिस्पर्धाबाट समीक्षा पाण्डेलाई माघ २०८१ देखि लागू हुने गरी नियुक्त गरियो । मार्टिन चौतारीका साधारण सदस्यहरू मल्लिका शाक्य, दीपक अर्याल र शमिक मिश्रले आफ्नो सदस्यता नवीकरण नगरेका कारण उहाँहरू तीनै जनाको सदस्यता मार्टिन चौतारीको विधान अनुसार खारेज भयो ।

मार्टिन चौतारीका अनुसन्धानकर्ता तथा कर्मचारीहरूलाई आफ्ना अनुसन्धानमा आधारित प्रस्तुति दिन, उपयुक्त हुने सम्मेलन, तालिम तथा कार्यशालाहरूमा भाग लिन आवश्यक सहयोग सहित प्रोत्साहित गर्ने कार्यलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइयो । मार्टिन चौतारीका छलफल, कार्यशाला तथा सम्मेलन बाहेक अन्य संस्थाहरूले आयोजना गरेका विभिन्न कार्यक्रमहरूमा मार्टिन चौतारीका पाँच जना अनुसन्धाताहरूले आ-आफ्नो अनुसन्धानमा आधारित रही १० ओटा प्रस्तुतिहरू दिनुभयो । त्यस्तै, चौतारीले सञ्चालन गरेको विभिन्न परियोजनामा आबद्ध अनुसन्धानकर्ता र चौतारीका सदस्यहरू समेतका ४५ भन्दा बढी विचार तथा अन्तर्वार्ता नेपालका विभिन्न पत्रपत्रिका तथा अनलाइनमा यस वर्ष प्रकाशित भए, जसलाई Chautarian Speak शीर्षक अन्तर्गत चौतारीको वेबसाइटमा छापिएको सामग्री सहित अपलोड गर्ने गरिएको छ ।

३.२। अनुगमन तथा मूल्यांकन

चौतारीमा अहिले मुख्य गरी अनुसन्धान, प्रसार, प्रकाशन तथा प्रशासन एकाइ विद्यमान छन् । अनुसन्धान एकाइ अन्तर्गत अनुसन्धान एवं अनुसन्धान प्रशिक्षण सम्बन्धी परियोजनाहरू रहेका हुन्छन् । प्रसार एकाइभित्र पुस्तकालय र छलफल पर्दछन् । प्रकाशन एकाइले सम्पूर्ण प्रकाशनका काम हेर्दछ भने प्रशासन अन्तर्गत मार्टिन चौतारीको प्रशासनिक गतिविधि र लेखा पर्दछ । चौतारीका विभिन्न परियोजना तथा नियमित (Core) गतिविधिहरूका सम्बन्धमा बनाइएको योजना तथा भएको कार्यप्रगतिबारे सम्बन्धित एकाइ तथा परियोजनाका संयोजकसँग आवधिक रूपमा कार्यप्रगतिको जानकारी लिई चौतारीका कार्यकारी प्रबन्धकद्वारा सामान्यत: द्वैमासिक रूपमा बस्ने कार्य समितिको बैठकमा रिपोर्टिङ गर्ने गरिन्छ । अनौपचारिक रूपमा यो वर्ष चौतारीको कार्यसम्पादन तथा व्यवस्थापन संरचना अनुसार चौतारीका विभिन्न एकाइ अनुसन्धान निर्देशक प्रत्यूष वन्त, वरिष्ठ अनुसन्धाता लोकरञ्जन पराजुली र कार्यकारी प्रबन्धक देवराज हुमागाईंलाई भाग लगाएर त्यसको नियमित अनुगमन तथा निर्देशनको जिम्मेवारी दिइएको थियो । विगतमा झैँ यस वर्ष पनि प्रत्यूष वन्तलाई अनुसन्धान एवं प्रसार, लोकरञ्जन पराजुलीलाई प्रकाशन; तथा देवराज हुमागाईंलाई प्रशासन र लेखाको नेतृत्व तथा अनुगमनको जिम्मेवारी दिइएको थियो ।

विदेशी दातृ संस्थाको सहयोगमा सञ्चालित चौतारीको परियोजनाहरू कानूनी प्रावधान अनुसार कार्यान्वयन हुनुपूर्व समाज कल्याण परिषद्बाट स्वीकृति लिने तथा सम्पन्न भएपछि सोही संस्थाबाट अनुगमन तथा मूल्यांकन गराउने गरिएको छ । विगत वर्षहरूमा सम्पन्न भएका परियोजनाहरूको अनुगमन मूल्यांकनको काम गत वर्ष नै सम्पन्न भएकाले यो वर्ष परिषद्बाट कुनै परियोजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन गरिएन । यद्यपि चालु परियोजनाहरूको चौमासिक प्रतिवेदन भने चौतारीले परिषद्मा नियमित रूपमा पेश गर्दैआएको छ ।

३.३ जनसम्पर्क र साझेदारी

मार्टिन चौतारीको विविध प्रशासनिक तथा परियोजनासँग सम्बन्धित कार्यको सिलसिलामा नेपाल सरकार मातहतका विभिन्न निकाय जस्तै, समाज कल्याण परिषद्, कर कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका तथा गाउँपालिकासँग समन्वय गर्नुपर्ने कानून बमोजिमका प्रक्रियामा सहयोग गर्न तथा आवश्यकता अनुसार कानूनी लेखा/वित्तसँग सम्बन्धित परामर्श प्रदान गर्न यो आ.व. मा पनि जे.एस.आर. कन्सल्टेन्सीसँग सम्झौता गरियो ।

त्यसै गरी यो आ.व. मा सञ्जाल निर्माण गर्ने उद्देश्य सहितका केही कार्यक्रम भए । छलफल, कार्यशाला तथा परियोजना अन्तर्गतका विभिन्न गतिविधि अगाडि बढाउने सम्बन्धमा मार्टिन चौतारीले पहिलेदेखि विभिन्न संस्थाहरूसँग सहकार्य गर्दै आएकोमा केही संस्थासँग त्यस्तो सहकार्यले आ.व. २०८१/०८२ मा पनि निरन्तरता पायो । चौतारीसँग मिलेर नियमित छलफल आयोजना गर्दैआएको नेपाल मधेश फाउन्डेसनले यो वर्ष आफ्नो छलफल शृंखला स्थगित गऱ्यो भने, डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल र ऊर्जा खबर सँगको सहकार्य निरन्तर छ । त्यस्तै, यो आ.व. को प्रारम्भदेखि नै कर्णालीका बौद्धिकहरूको अनौपचारिक समूह कर्णाली डिस्कोर्स सोसाइटी सँगको सहकार्यमा मासिक कर्णाली छलफल शृंखला शुरू गरियो । यस्तो सहकार्य बाहेक विभिन्न संस्था/समूहहरूलाई नियमित सार्वजनिक छलफल आयोजना गर्न मार्टिन चौतारीको सभाकक्ष नि:शुल्क उपलब्ध गराउने पनि गरिएको छ । यसरी चौतारीको सभाकक्षमा शुक्रबारको दिनमा नियमित छलफल आयोजना गर्ने संस्था वा समूहहरूमा आह्वान, बुकाहोलिक्स, चलचित्र समीक्षक समाज, डिग्निटी इनिसिएटिभ्स, वृहत् नागरिक आन्दोलन रहेका छन् । साथै, अन्य थुप्रै संस्था/समूहलाई पनि बेला बेलामा विभिन्न विषयमा खुला छलफल आयोजना गर्न चौतारीको सभाकक्ष नि:शुल्क प्रयोग गर्न दिइएको छ । परियोजना सञ्चालनमा समेत अन्य संस्था/समूहसँग सहकार्यको प्रयास पनि जारी छ । सहकार्यको परियोजना सञ्चालन गर्ने उद्देश्यका साथ अन्य संस्थासँग मिलेर दातृ निकाय समक्ष परियोजना प्रस्ताव बुझाउने कार्य यस वर्ष पनि गरियो । युरोपियन युनियनको आह्वानमा युवा र डिजिटल अधिकार सम्बन्धी विषयमा चौतारी सहित चार ओटा संस्थाहरू मिलेर परियोजनाको अवधारणापत्र बुझाइएको थियो, जसको नतिजा साउन २०८२ मा आउने छ ।

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

मार्टिन चौतारीद्वारा प्रकाशित पुस्तकहरू देशका कुनाकुना सम्मका सार्वजनिक तथा स्कूल/क्याम्पसका पुस्तकालयमा सहयोग स्वरूप दिने गरिएको छ। यस वर्ष मात्रै ८ जिल्लाका १० ओटा पुस्तकालयलाई मार्टिन चौतारीका झण्डै २७० प्रति पुस्तक तथा जर्नल प्रदान गरियो। गएका ५-७ वर्षमा मार्टिन चौतारीले देशभर सात ओटै प्रदेशका गरी कुल १३० भन्दा बढी पुस्तकालयहरूमा आफ्ना प्रकाशनहरू सार्वजनिक उपयोगका लागि नि:शुल्क प्रदान गरेको छ। यद्यपि आवश्यकता र उपलब्धता हेरिकन पुस्तक दिइने हुँदा पुस्तकालयहरूमा दिइने पुस्तकको संख्या र प्रकार भिन्नभिन्न हुने गर्दछ। यसले मार्टिन चौतारीको सम्बन्ध देशका विभिन्न भागका प्राज्ञिक संस्था तथा विद्यार्थी, अनुसन्धाता तथा शिक्षकहरूसँग जोड्न सघाएको छ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची १: Chautari Annual Conference – 2024

Organized by Martin Chautari (MC) | Venue: Martin Chautari, Thapathali, Kathmandu

27-29 November 2024 (12–14 Mangsir 2081)

Day I (27 November 2024, Wednesday)

09:00 a.m.

Tea/Registration

09:20 a.m. **Opening Remarks: Kumar Pandey,** Chair, Martin Chautari	09:20 a.m. **Opening Remarks: Lokranjan Parajuli,** Martin Chautari
Hall A	**Hall B**
09:30-11:15 a.m. **Panel 1: Looking Across the Border and Beyond** **Moderator: Sara Shneiderman**, University of British Columbia, Canada	09:30-11:15 a.m. **Panel 2: Migration, Livelihood and Social Security** **Moderator: Avash Piya,** Researcher
Paper I: Nepal in Darjeeling: Politics of Linkages and Linkages of Politics Jigme Yeshe Lama, Assistant Professor, Department of Political Science, University of Calcutta, India	**Paper I: Land Displacement, Migration and Resettlement with Reference to the Lepchas in Shree Antu, Ilam** Ayush Shankar, MA Student, Center for Himalayan Studies, University of North Bengal, India
Paper II: Cross-border Influences and Nepal's Impact on Darjeeling's Narratives: A Study of Darjeeling-based Periodicals Nima Doma Lama, Assistant Professor, Department of English, Asutosh College, Kolkata, India	**Paper II: Navigating International Airlines' Recruitment Processes: On Aesthetic Labour, (Broken) Promises and Global Hierarchies** Anne Kukuczka, PhD Candidate, Faculty of Arts and Social Sciences, University of Zurich, Switzerland
Paper III: Re-imagining South Asia: At the Crossroad of Decolonial Studies from a Woman Perspective Dhritiman Chakraborty, Assistant Professor and Joint-Director, Abid Ali Khan Center for Digital Archive and Translation of Cultures, Gour College, University of Gour Banga, India	**Paper III: Contribution of Old Age Allowance on the Welfare of Senior Dalit Citizens in Nepal** Sarita Bista, Lecturer of Population Studies, Patan Multiple Campus, Tribhuvan Universtiy, Nepal and Dipak Ghising, PhD Scholar, Central Department of Rural Development, Tribhuvan University, Nepal

Floor Discussion	**Floor Discussion**
11:15-11:30 a.m. (Break)	
11:30 a.m-1:15 p.m. **Panel 3: नेपालमा पहिचान-आन्दोलनको गति र दिशा** **Moderator: Manushi Yami Bhattarai,** Nepal Open University and Thames International College, Nepal	11:30 a.m-1:15 p.m. **Panel 4: Ethnicity, Identity and Madhesh Movement** **Moderator: Tula Narayan Shah,** Nepal Madhesh Foundation
Paper I: कोशी प्रदेश नामकरण विरुद्धको आन्दोलनमा राज्य र राजनीतिक दल अंकलाल चलाउने र चिरन मानन्धर; अनुसन्धाता, डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल	**Paper I: Debate on Ethnic Conflict in Nepali Politics** Bhoj Bikram Budha Magar, Central Department of Political Science, Tribhuvan University, Nepal
	Paper II: The Plight of Stateless Madhesi Migrants in the Tarai and Their Quest for Identity Shahid Minhazul, Masters in Conflict Analysis and Peace Building, Jamia Millia Islamia, India
Paper III: "नो कोशी" आन्दोलनमा महिला सहभागिता : आदिवासी जनजाति महिलाका फेरिँदो भूमिका र छवि कैलाश राई, मार्टिन चौतारी; सीता मादेम्बा, अनुसन्धाता, सोसल साइन्स बहाः; र निरन्ती तुम्बापो, महासचिव, किरात याक्थुङ चुम्लुङ	**Paper III: Madheshi Women in the Political Movements in Nepal** Ranju Kumari Yadav, MPhil-PhD Scholar, Department of Gender Studies, Tribhuvan University, Nepal
Floor Discussion	**Floor Discussion**
1:15-2:00 p.m. (Lunch)	
2:00-3:45 p.m. **Panel 5: Local Governance in Federal Nepal** **Moderator: Ishwari Bhattarai,** Democracy Resource Center Nepal	2:00-3:45 p.m. **Panel 6: नेपालमा विद्यालय शिक्षाको इतिहास - १** **Moderator: Rajan Khatiwoda,** Heidelberg University, Germany
Paper I: New Techniques of Credibility: Exploring Uneven Experiences with the Online Civil Registration System in Nepal's Local Governments Xing Li, PhD Candidate, Department of Anthropology, Chinese University of Hong Kong	**Paper I: षडानन्द "गुरु महाराज" बनेपछि : पूर्वी नेपालको दिङ्लामा संस्कृत पाठशालाको उदय तथा व्यवस्थापन (वि.सं. १९५५-२०१५)** अर्जुन पन्थी, मार्टिन चौतारी
Paper II: Governance Opportunities and Challenges to Professionalizing Community Health Workforce in Federal Nepal Roosa Tikkanen; Sushmita Pokhrel; Institute for Sociology and Political Science, Norwegian University of Science and Technology, Norway; Usha Ghimire, University of Aberdeen, UK/ Kathmandu University School of Medical Sciences, Nepal; and Biraj Neupane, University of Illinois, Urbana-Champaign, USA	**Paper II: कृष्णप्रसाद कोइराला र पूर्वी नेपालमा "आधुनिक शिक्षा" को शुरूआती विस्तार (वि.सं. १९६८-२००७)** देवेन्द्र उप्रेती, मार्टिन चौतारी
Paper III: स्थानीय सरकारको भूमिका: विद्यालय तहको परीक्षा व्यवस्थापन र नतिजा	**Paper III: विद्यालय शिक्षामा लैङ्गिक असमानताः डाब्जोङका तामाङ महिलाको सन्दर्भ (वि.सं. २००८-२०५५)**

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

देवीराम आचार्य, विद्यावारिधि शोधार्थी, काठमाडौँ विश्वविद्यालय, नेपाल	सन्जिला मोक्तान, मार्टिन चौतारी
Floor Discussion	**Floor Discussion**
3:45-4:00 p.m. (Break)	
4:00-5:15 p.m. **Panel Discussion on the Book: Nepal in the Long 1950s** (Pratyoush Onta, Lokranjan Parajuli and Mark Liechty, editors; MC 2024) **Panelists:** Manjushree Thapa, Writer and CK Lal, Political Analyst **Moderator:** Pranab Kharel, MC	
5:15 p.m. (End of Day 1)	

Day II (28 November 2024, Thursday)

09:00 a.m.

Tea/Registration

Hall A	Hall B
09:30-11:15 a.m. **Panel 7: Water, Poverty and Education** **Moderator: Tika Ram Gautam,** Central Department of Sociology, Tribhuvan University, Nepal	09:30-11:15 a.m. **Panel 8: नेपालमा विद्यालय शिक्षाको इतिहास - २** **Moderator: Amina Singh,** Researcher
Paper I: Water Insecurity and Poverty Dynamics in the Nepali Terai Roshan Adhikari, Nottingham Trent University, UK; Adarsh Bikram Sah, International Development Institute (IDI), Nepal; Sarah Redicker, Department of Geography, University of Exeter, UK; Roshan Ghimire, IDI, Nepal; Shrija Timsina, IDI, Nepal; and Timothy Foster, University of Manchester, UK	**Paper I: नेपालमा आधुनिक बोर्डिङ स्कूलको प्रारम्भिक इतिहास** रूख गुरुङ र लोकरञ्जन पराजुली, मार्टिन चौतारी
Paper II: Assessing Drinking Water Accessibility in Diverse Provinces of Nepal Lila Prasad Limbu, Lecturer; and Purnima Shrestha; RR Campus, Tribhuvan University, Nepal	**Paper II: नेपालमा सहशिक्षाको प्रारम्भिक बहस** लोकरञ्जन पराजुली, मार्टिन चौतारी
Paper III: Heterogeneity and Persistence in Rates of Returns to Education in Nepal: Evidence from Living Standard Surveys Bidhan Aryal, PhD Student, Faculty of Economics, South Asian University, India	**Paper III: Gopal Pande, Nepali Shiksha Parishad and the "Rastrabhasa Shiksha Pranali" (1951-1973)** Pratyoush Onta, Martin Chautari
Floor Discussion	**Floor Discussion**
11:15-11:30 a.m. (Break)	
11:30 a.m.-1:15 p.m. **Panel 9: Teachers, Their Identity, Well-being and Awareness** **Moderator: Pramod Bhatta,** Martin Chautari	11:30 a.m.-1:15 p.m. **Panel 10: Disaster, Reconstruction and Climate Change** **Moderator: Jeevan Baniya,** Social Science Baha

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL

Paper I: Navigating Uncertainty: The Collaborative Identity-work of Teachers in Moments of Risk and Ambiguity Sabhyata Timsina, Research and Teaching Fellow, The Open Institute for Social Science, Nepal	**Paper I: Measuring Adaptation for Whom? The Politics of Climate Change Adaptation Metrics in Nepal** Biraj Adhikari, Senior Researcher/Postdoc, Practical Action Consulting Nepal
Paper II: School Teachers' Awareness and Capability Enhancement Approaches Regarding Disaster Management in Kathmandu, Nepal Dil Kumari Karki, MPhil-PhD Scholar, Department of Gender Studies, Tribhuvan University, Nepal	**Paper II: Build Back Better Meets Policy Mobilities in Mid-montane Nepal: Mapping Ontological Assumptions, Occupant Aspirations, and Owner Agency in the Re-assemblage of Home** Tobias Vokuhl, MPhil/PhD Student, School of Architecture, Oxford Brookes University, UK
	Paper III: Local Political Institutions and Misallocation of Post-Disaster Reconstruction Aid Bishal Kumar Chalise, Graduate Researcher, Faculty of Business and Law/Department of Economics, Deakin University, Australia
Floor Discussion	**Floor Discussion**
1:15-2:00 p.m. (Lunch)	
2:00-3:45 p.m. **Panel 11: Youth and Popular Culture** **Moderator**: **Dinesh Kafle,** Kathmandu University, Nepal	2:00-3:45 p.m. **Panel 12: Changing Social Dynamics and Structures** **Moderator: Janak Rai,** Central Department of Anthropology, Tribhuvan University, Nepal
Paper I: Advocacy: A Noun, a Verb in Kathmandu's Youth Sector Phoenix Kenney, PhD Candidate, Faculty of Education, University of Cambridge, UK	**Paper I: Remaking the Margins: Identity and Diaspora among the Limi People in Nepal** Wu Di, Postdoctoral Researcher, School of Ethnology and Sociology, Yunnan University, China
Paper II: Experience of 'Living Together' among Urban Couples in Kathmandu Valley Narayani Devkota, Lecturer of Sociology, Saraswati Multiple Campus, Tribhuvan University, Nepal	**Paper II: Transitioning Traditional Structures and Tharu Community Leadership** Rajendra Sharma, Senior Research Associate, Social Science Baha, Nepal
Paper III: The Symbiotic Evolution of Skateboarding Culture in South Asia: A Comparative Study of Nepal and India Leena Sharma, PhD Researcher, School for Language, Literature and Cultural Studies, Central University of Gujarat, India and Tage Lampung, First Generation Skateboarder and Editor-in-Chief, *Boardzup* Magazine (Digital Skateboarding Magazine)	**Paper III: A Comparative Study of the Chepangs and the Kusundas in the Socio-Economic, Cultural, and Political Context of Nepal** Mimansa Subedi, MA in English, Salesian College, University of North Bengal, India
Floor Discussion	**Floor Discussion**
3:45-4:00 p.m. (Break)	
4:00-5:00 p.m.	

Keynote Address

Between Eating and Being Fed: Competing Ethics of Community-based Road Building in Nepal
Katharine N. Rankin, Professor, Department of Geography and Planning, University of Toronto, Canada

5:00 p.m. (End of Day 2)

Day III (29 November 2024, Friday)

09:00 a.m.
Tea/Registration

Hall A	**Hall B**
09:30-11:15 a.m. **Panel 13: Women, Subjectivities and Intersectionality** **Moderator: Rajya Laxmi Gurung,** Researcher	09:30-11:15 a.m. **Panel 14: Society, Temple and Spirituality** **Moderator: CD Bhatta,** Frederic Ebert Stiftung Nepal
Paper I: Understanding Menopause Women, Their Symptoms and Coping Strategies Rashmi Paudel, MPhil Scholar, Department of Social Work, Tribhuvan University, Nepal	**Paper I: State, Society and Temples: A Case Study on Maisthan, Ilam** Prashanti Mukhia, MA in Strategic and Area Studies, Centre for Himalayan Studies, University of North Bengal, India
Paper II: Gendered Statelessness and Prospects for Reform: Analyzing Barriers to Acquiring Citizenship Cards Post Constitutional and Legal Amendment Chihiro Kawaguchi, PhD Student, Graduate School of Asian and African Area Studies, Kyoto University, Japan	**Paper II: From the Time of the Mahabharata, the Mahasu Temple at Hanol in Uttarakhand** Kiran Tewari, SRF ICSSR, Department of History, Kumaun University, India
Paper III: Intersections of Inequality: The Multiple Struggles of Madeshi Dalit Women (MDW) in Water and Sanitation in Malangawa Sunita Bhukhaju Shrestha, MPhil-PhD Scholar, Department of Gender Studies, Tribhuvan University, Nepal	**Paper III: Navigating the Medieval Streets of Nepal: A Search for Spirituality** Bibek Khanal, BArch Student, Institute of Engineering, Tribhuvan University, Nepal
Floor Discussion	**Floor Discussion**
11:15-11:30 a.m. (Break)	
11:30 a.m.-1:15 p.m. **Panel 15: Contentions, Constructions and International Relations** **Moderator: Gaurav Bhattarai,** Department of International Relations and Diplomacy, Tribhuvan University, Nepal	11:30 a.m.-1:15 p.m. **Panel 16: Gender, Violence and Gendered Politics** **Moderator: Kailash Rai,** Martin Chautari
Paper I: "Contentious Collaborations": Nepal and India in the Decades between 1940s–1970s Anubha Anushree, Stanford Introductory Studies, Stanford University, USA	**Paper I: राजनीतिमा लैंगिक समावेशीकरण : कार्यान्वयनको कसीमा संविधान, कानून, दलका विधान र घोषणापत्र** आन्विका गिरी, अनुसन्धाता, डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल

Paper II: The Spectre of 'Too Many Nepalese' in the Construction of a Usable Tibetan Buddhist Past for Bhutan and Sikkim, 1946-1950 Swati Chawla, Assistant Professor, Jindal School of Liberal Arts and Humanities, O.P. Jindal Global University, India	**Paper II: Many Faces of Violence against Women: Narratives from Rural Nepal** Supriya Joshi, PhD Candidate, Department of Rural Sociology, Pennsylvania State University, USA
Paper III: A 'Seductress' for Nepal: An Analytical Study of a Woman Diplomat in South Asia Dickey Lama, Assistant Professor, Department of Political Science, Women's College, Calcutta, India	**Paper III: Intergenerational Change in Gender Roles in Harnamadi Village of Makawanpur District** Jamuna Siwakoti, Lecturer and MPhil-PhD Scholar, Department of Gender Studies, Tribhuvan University, Nepal
Floor Discussion	**Floor Discussion**
1:15-2:00 p.m. (Lunch)	
2:00-4:15 p.m. **Panel 17: Trends in Himalayan Studies** **Moderator: Pratyoush Onta,** Martin Chautari	2:00-3:45 p.m. **Panel 18: Electoral Process, Politics of Participation and the Media** **Moderator: Indra Adhikari,** Policy Research Institute, Nepal
Paper I: Borderland (1876-2023): Trends in Himalayan Studies Somoshree De, ICSSR Doctoral Fellow, Centre or Himalayan Studies, University of North Bengal, India	**Paper I: नेपाली निर्वाचन प्रक्रियाको लेखाजोखा** शेखर पराजुली, अनुसन्धाता, डेमोक्रेसी रिसोर्स सेन्टर नेपाल
Paper II: Trends in Himalayan Folklore Studies: Aspects and Prospects Priyanka Chatterjee, Assistant Professor, Centre for Distance and Online Education, University of North Bengal, India	**Paper II: Politics of Participation: How Caste Matters in Cultural Capital Making of Dalit Political Leaders in Nepal** Ghamber Nepali, MPhil Scholar, Nepal Open University, Nepal
Paper III: Kailash as a Platform of Himalayan Studies Nikita Biswakarma, UGC Junior Research Fellow, Centre for Himalayan Studies, University of North Bengal, India	**Paper III: छापा माध्यम: अस्तित्वको लडाईसँगै वैकल्पिक आम्दानी स्रोतको खोजी** कमलदेव भट्टराई, सम्पादक, *दि अन्नपूर्ण एक्सप्रेस*
Paper IV: Himalayan Studies in Nepal Swatahsiddha Sarkar, Professor, Centre for Himalayan Studies, University of North Bengal, India	
Floor Discussion	**Floor Discussion**
4:15 p.m. (Break)	
4:30-4:45 p.m. **Closing Remarks**	
4:45-5:15 p.m. **Stand-up Performance: नेपाली जस्तै (Almost a Nepali)** by **Xing Li**, PhD Candidate, Department of Anthropology, Chinese University of Hong Kong	

अनुसूची २ : मार्टिन चौतारीमा आ.व. २०८१/०८२ मा भएका विशेष सेमिनार/कार्यशालाका सूची

क्र.सं.	कार्यक्रम	वक्ता/सहजकर्ता	मिति र स्थान	सह-आयोजक
१	नेपालमा शिक्षा-इतिहास लेखन : अनुसन्धान-विधि कार्यशाला	लोकरञ्जन पराजुली, अर्जुन पन्थी, रुख गुरुङ, देवेन्द्र उप्रेती, प्रत्यूष वन्त र सन्जिला मोक्तान	अगष्ट ८, २०२४; मार्टिन चौतारी, काठमाडौँ	-
२	दाप्चाको शैक्षिक इतिहास : शिक्षामा स्थानीय समुदायको पहुँच	सन्जिला मोक्तान	सेप्टेम्बर १३, २०२४; दाप्चा, काभ्रेपलाञ्चोक	-
३	नेपालमा विद्यालय शिक्षाको इतिहास : अनुसन्धान कार्यशाला (थप विवरण – https://martinchautari.org.np/events/history-of-school-education-in-nepal)	लोकरञ्जन पराजुली, देवेन्द्र उप्रेती, सन्जिला मोक्तान र प्रत्यूष वन्त,	सेप्टेम्बर २९, २०२४; मार्टिन चौतारी, काठमाडौँ	
४	पैदल अनुसन्धान अवधारणा प्रस्तुति कार्यशाला	देवराज हुमागाईं र महेशराज महर्जन	नोभेम्बर २२-२३ २०२४, बुटवल	
	पैदल अनुसन्धान अवधारणा प्रस्तुति कार्यशाला	महेशराज महर्जन र देवराज हुमागाईं	नोभेम्बर २७-२८, जनकपुर, धनुषा	
५	"नेपालमा प्राज्ञिक अनुसन्धान परम्परा र शिक्षाको 'गैर राज्यकेन्द्रित' इतिहास लेखन"	प्रत्यूष वन्त, लोकरञ्जन पराजुली र देवेन्द्र उप्रेती	डिसेम्बर २७, २०२४	पाठक मञ्च र उन्नत नीति इन्स्टिच्युट, बुटवल
६	पैदल अनुसन्धानकर्ताहरूका लागि अनुसन्धान विधि कार्यशाला	देवराज हुमागाईं र महेशराज महर्जन	डिसेम्बर २६-२८, २०२४; भैरहवा, रुपन्देही	
७	पैदल अनुसन्धानकर्ताहरूका लागि अनुसन्धान विधि कार्यशाला	महेशराज महर्जन र देवराज हुमागाईं	जनवरी ५-७, २०२५; मिथिला ब्रिहारी-२, पुरनदाहा, धनुषा	
८	Workshop of Women Researchers – 2025 (थप विवरण – https://martinchautari.org.np/events/workshop-of-women-researchers-2025)	सन्जिला मोक्तान	आइतबार, मार्च ३०, २०२५ (चैत १७, २०८१)।	

९	Journeys to the Past: An Anthropology and History Workshop (थप विवरण - https://martinchautari.org.np/events/journeys-to-the-past-an-anthropology-and-history-workshop-with-dr-amy-johnson)	Dr Amy Johnson	Sunday, May 25, 2025 (**Time:** 2:30 to 5 pm), Martin Chautari, Kathmandu	

अनुसूची ३: लुम्बिनी र मधेश प्रदेशका लागि छनोट भएका पैदल अनुसन्धानकर्ता र प्रस्तावित अनुसन्धान विषय

क्र.सं.	नाम	विषय
		लुम्बिनी प्रदेश
१.	अनिशा थापा	तेस्रो लिङ्गी समुदायको पहिचान र अधिकारको सङ्घर्ष
२.	गोपाल वि.क.	दलित र भूमिहीनता बीचको अन्तरसम्बन्ध : राजपुर गाउँपालिका, दाङको नाका क्षेत्रका दलित समुदायको अवस्था
३.	मिनादेवी चौधरी	अपाङ्गता भएका महिलाको जीविकाको सवाल
४.	राम शुभग पासी	नटुवा समुदायले भोगेका सामाजिक विभेद र सरकारी निकायको बेवास्ता
५.	रेणु गन्धर्व	वादी समुदायका युवाको आत्मसम्मान र अधिकारको सवाल
६.	विन्दवासिनी हरिजन	सम्बन्ध विच्छेदमा परेका महिलाहरूको संघर्ष
७.	शम्भु थारू	प्राकृतिक स्रोत साधनमाथि मध्यवर्ती क्षेत्रका थारू समुदायको पहुँच
८.	शाहिदा बानो शाह	तलाकी महिलाहरूका समस्या
९.	सुकरात गौड	चुरे क्षेत्रका नदीको व्यवस्थापन र प्रकोप पीडितका मुद्दा
१०.	हिरामोती कुमारी चौधरी	पूर्व कम्लहरीहरूको पुनर्स्थापना र जीविकोपार्जनको सवाल
		मधेश प्रदेश
१.	अनिता खंग	मधेश प्रदेशका गाउँ सभा र नगर सभाको ऐन निर्माण प्रक्रिया : सहभागिता, पारदर्शिता र चुनौती
२.	दीक्षा दास	विद्यालय व्यवस्थापन समितिको कार्यशैली र सुशासनको सवाल
३.	नारायणी विश्वकर्मा	मधेशी समुदायमा बाल विवाह र लैंगिक हिंसा
४.	नितिश कुमार मरिक	डोम समुदायमाथि हुने जातीय विभेद
५.	नितु यादव पासवान	मधेशमा अन्तर्जातीय (दलित–गैरदलित) विवाहका सामाजिक आयाम
६.	मदन कुमार राम	निःशुल्क र अनिवार्य शिक्षा ऐन, २०७५ को कार्यान्वयन र त्यसको दिगोपनाका चुनौती
७.	मो. नयिम रइन	मधेश प्रदेशमा युवा नीति र यसको कार्यान्वयन
८.	रनिता कुमारी गुप्ता	बाल विवाहले किशोरीहरूको शिक्षा-स्वास्थ्यमा पारेको असर र न्यूनीकरण
९.	लक्ष्मी सदा	मुसहर बालबालिका शिक्षामा सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको महत्त्व
१०.	सीता साह	मधेश प्रदेशको ग्रामीण क्षेत्रका अपाङ्गता भएका महिलाहरूको सामाजिक र आर्थिक सशक्तीकरण

MARTIN CHAUTARI KATHMANDU, NEPAL